

Tutorin oppaan laatiminen Haagan-toimipisteelle

Niklas Lindroos

Opinnäytetyö

Matkailun liikkeenjohdon koulutusohjelma

2013

Matkailun liikkeenjohdon ko.

<p>Tekijät Niklas Lindroos</p>	<p>Ryhmä tai aloitusvuosi 2007</p>
<p>Opinnäytetyön nimi Tutorin oppaan laatiminen Haagan-toimipisteelle</p>	<p>Sivu- ja liitesivumäärä 34 + 27</p>
<p>Ohjaaja Sirke Lohtaja-Ahonen</p>	
<p>Opinnäytetyön aihe on Tutorin oppaan laatiminen HAAGA-HELIA ammattikorkeakoulun Haagan-toimipisteelle. Tutorointi toimi Haagassa vuosia lähinnä suullisena perinteenä. Onnistuneeseen tutorointiin tarvitaan viestintää. Viestinnän ansiosta tieto liikkuu vastuututoreilta tutoreille ja heiltä opiskelijoille sekä päinvastaiseen suuntaan ja myös poikittain. Myös hyvien käytäntöjen säilyttämiseen ja siirtämiseen tutoreilta toiselle tarvitaan viestintää, ja nimenomaan kirjallista viestintää. Siksi haluttiin taltioida Haagan tutorointikäytännöt oppaaksi.</p> <p>Oppaan tavoite on tuoda uusille tutoreille tietoa opiskelijoiden perehdyttämisestä, ryhmäytymisestä ja muusta tutoroinnista. Opas tehtiin käyttäen hyväksi havainnointia, haastatteluja ja kokemuksia vanhan vastuututorin tietojen pohjalta. Lisäksi haettiin palautetta oppaan eri versioihin Haagan-toimipisteen nykyisiltä vastuuopettaja- ja opiskelijatutoreilta sekä vanhalta tutorilta ja vastuuopettajatutorilta. Työ on rajattu koskemaan Suomen ammattikorkeakouluja ja niiden opiskelijaohjausta.</p> <p>On tärkeää miettiä, kenelle teksti kirjoitetaan ja mitä he sillä tekevät? On myös tärkeää miettiä, mitä itse kirjoittajana haluaa tekstin antavan lukijalle eli mikä on kirjoittajan syy ja pyrkimys kirjoittaa. Optimaalisessa tilanteessa molempien tarpeet tarttua tekstiin kohtaavat ja päinvastoin. Pahimmassa tapauksessa lukija ei edes löydä etsimäänsä tietoa kirjoittajan tekstistä. Tekstin toimimiseen tarvitaan siis perusteellista lukijoiden tarpeiden kartoitusta, jotta se toimii. Näin tehtiin myös Haagan Tutorin opas.</p> <p>Tutorin opas julkaistaan sähköisenä versiona joulukuussa 2013 HAAGA-HELIA:n MyNetin opiskelijoille ja intranettiin opettajille. Sähköinen versio valittiin päivitettävyyden helppouden takia. Tutorin oppaan saa myös tulostettua A5-kokoisena taskuoppaana jos tarve vaatii.</p> <p>Saadun palautteen perusteella opas sisältää kaiken tarvittavan. Todellinen palaute oppaan toimivuudesta saadaan vasta sitten, kun oppaat pääsevät tutoreiden käsiin ja he ryhtyvät käyttämään niitä.</p>	
<p>Asiasanat Ohjaus, tutor, opas, viestintä</p>	

Degree programme in tourism management

<p>Authors Lindroos Niklas</p>	<p>Group or year of entry 2007</p>
<p>The title of thesis Preparation of tutor guide to Haaga unit</p>	<p>Number of pages and appendices 34 + 27</p>
<p>Supervisor Sirke Lohtaja-Ahonen</p>	
<p>The aim of the bachelor's thesis topic is to write a tutor guide for the Haaga unit of HAAGA-HELIA University of Applied Sciences. At Haaga, tutoring worked for many years mainly based on word-of-mouth tradition. To be successful, tutoring needs communication. Thanks to the communication, information moves from tutor coordinators to tutors, and from them to other students , as well as in the opposite direction , and also sideways. Communication, especially written communication is also needed for maintaining good standards and transferring them to other tutors. That was the most important reason why Haaga needed a written guide.</p> <p>The objective of the guide is to provide information to new tutors about tutoring students and joining together in groups. The guide was created using observation, interviews and experiences of former and current tutor coordinators. Also feedback was collected to different versions of the guide from the current teacher tutor coordinator as well as the student tutor coordinators and one former teacher tutor coordinator. The thesis is limited to the Finnish universities of applied sciences and student guidance.</p> <p>It is important to think about who the information is written to and what do they wish do with it? It is also important to think about what you as a writer want to give the reader using the text. What is the so-called writer's quest for the cause and writing? The optimal situation is that both the readers' and the writers' needs are joined. However, in the worst case, the reader cannot even find the requested information in the author's text. A thorough survey of the readers is needed in order to get the text to work.</p> <p>Tutor's Guide was completed in December 2013, but has not yet been published at Haaga unit. It will be published in electronic format December 2013 in MyNet for students and to intranet for teachers. The electronic version was elected because of the easy upgradeability. Tutor's Guide can also be printed in A5 size pocket guide.</p> <p>The real feedback from the guide will be received only after it will reach the tutors and they start using it.</p>	
<p>Key words Counseling, tutor, guide, communication</p>	

Sisällys

1	Johdanto	1
1.1	Työn taustaa	1
1.2	Tavoitteet.....	2
1.3	Menetelmät ja rajaus	2
2	Tutorointi osana opiskelijan ohjausta.....	3
2.1	Ohjauksen merkitys opiskelijan kehittämisessä.....	4
2.2	Vertaistuki opiskelijan tukena	5
2.3	Mitä tutorointi on.....	6
2.4	Tutoroinnin eri tehtävät	7
2.5	Tutorverkosto tutorin tukena	8
3	Tiedosta oppaaksi.....	11
3.1	Kenelle ja miksi.....	12
3.2	Rakenne ja sisältö	13
3.3	Ulkoasun suunnittelu	13
4	Tutor-oppaan laatiminen restonomiopintoihin	15
4.1	Tutorointi ja tutorien viestintä HAAGA-HELIAssa	16
4.2	Tutorointi Haagassa	17
4.3	Opiskelija- ja opettajatutorin tehtävät Haagassa	19
4.4	Viestinnän eri muodot ja areenat Haagassa	25
5	Näin tein oppaan.....	27
5.1	Kohderyhmä ja tavoitteet.....	27
5.2	Suunnittelusta toteutukseen	28
6	Pohdinta ja johtopäätökset	29
6.1	Kehittämisehdotukset.....	30
	Lähteet.....	31
	Liitteet.....	
	Liite 1. Tutorin opas	

1 Johdanto

Tutorointi tarkoittaa opiskelijan ohjaamista tämän opinnoissa ja opiskeluun liittyvissä asioissa. HAAGA-HELIA-ammattikorkeakoulussa tutorointi muodostaa osan opiskelijan ohjauksesta. Tutoroinnin käytännöt vaihtelevat HAAGA-HELIAN eri toimipisteissä, joita on kaikkiaan kuusi. Näistä yksi on Haagan-toimipiste, jossa opiskellaan hotelli-, ravintola- ja matkailualaa. Siellä tutorointia harjoittavat opettajat ja opiskelijat, joita Haagassa kutsutaan ryhmäkohtaisiksi vertaisohjaajiksi, yksinkertaisemmin sanottuna opettajatutoreiksi ja opiskelijatutoreiksi. Opettajatutor on ryhmän oma opinto-ohjaaja, joka pysyy samana opiskelijan opintojen alusta loppuun saakka. Opiskelijatutor on 2. tai 3. vuosikurssin opiskelija, joka pysyy samana vuoden ajan.

1.1 Työn taustaa

Tutorointi toimi Haagassa vuosia lähinnä suullisena perinteenä. Uudet oppilaat perehdyttiin aina edellisten tutorien kokemuksilla ja materiaaleilla. Mitään yksinkertaista koottua ohjeistusta ei ollut saatavilla, minkä vuoksi tutorien perehdyttäminen ja sen vuoksi myös heidän osaamisensa vaihteli suuresti.

Tilanne muuttui lukuvuonna 2009–2010, kun työskentelin vastuup opiskelijatutorina. Työparini oli vastuupettajatutor, jonka kanssa ryhdyin taltiomaan jo opittuja asioita sekä koettuja hyviä käytäntöjä kirjallisesti. Samalla kehitimme käytäntöjä ja kirjasimme myös ne.

Vastuup opiskelijatutorina tehtävänäni oli viestiä muita opiskelijatutoreita tulevista tapahtumista, auttaa heitä ongelmissa joita he kohtasivat tutoroinnissa ja muistuttaa eri tutorointitapahtumista vuoden mittaan. Tehtäviini kuului myös osallistua HAAGA-HELIAN opiskelijakunnan HELGAN järjestämiin vastuup opiskelijatutoreiden kokouksiin ja kehityskeskusteluihin. Opiskelijatutorin tehtävä on edistää uusien opiskelijoiden opintoihin orientoitumista. Opiskelijatutor pystyy itsenäisesti

opastamaan opiskelijaryhmiä, antamaan henkilökohtaista ohjausta sekä osallistumaan opiskelijoille suunnattujen yhteisten tapahtumien suunnitteluun ja toteuttamiseen.

Työparini eli vastuuopettajatutorin tehtävänä puolestaan oli viestiä muita opettajatutoreita tulevista tapahtumista ja varmistaa, että tieto oli helposti saatavilla sekä löydettävissä opettajatutoreille. Yhdessä vastuuopettaja- ja vastuuopiskelijatutor tukevat toisiaan viestinnässä ja toiminnan kehittämässä. Heidän tehtäviinsä kuuluu myös olla tukena opettaja- ja opiskelijatutoreille. Opettajatutoroinnin tehtävänä on tukea opiskelijaa tämän ammatillisessa kasvussa ja itseohjautuvuudessa opintojen eri vaiheissa.

Onnistuneeseen tutorointiin tarvitaan viestintää. Viestinnän ansiosta tieto liikkuu vastuututoreilta tutoreille ja heiltä opiskelijoille sekä päinvastaiseen suuntaan ja myös poikittain. Myös hyvien käytäntöjen säilyttämiseen ja siirtämiseen tutoreilta toiselle tarvitaan viestintää, ja nimenomaan kirjallista viestintää. Siksi haluan taltioida Haagan tutorointikäytännöt oppaaksi.

1.2 Tavoitteet

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on tehdä Haagan-toimipisteeseen Tutorin opas. Työ on toimeksianto HAAGA-HELIAn Haagan-toimipisteeltä. Oppaan suuntaan kahdelle kohderyhmälle, opettaja- ja opiskelijatutoreille. Oppaasta opiskelija- ja opettajatutorit saavat tutoroinnissa tarvittavat tiedot ja ohjeet seuraaville vuosille. Oppaan tavoite on tuoda uusille tutoreille tietoa opiskelijoiden perehdyttämisestä, tutoroinnista ja ryhmäytymisestä.

1.3 Menetelmät ja rajaus

Teen oppaan käyttäen hyväkseni havainnointia, haastatteluja ja kokemuksiani vastuututorina. Lisäksi haen palautetta oppaan eri versioihin Haagan-toimipisteen nykyisiltä vastuuopettaja- ja opiskelijatutoreilta sekä tutoreilta. Rajaan työni koskemaan Suomen ammattikorkeakouluja ja niiden opiskelijaohjausta.

2 Tutorointi osana opiskelijan ohjausta

Tutorointi on osa opiskelijoiden ohjausta. Ohjaus-sana esiintyy erilaisilla aloilla eri merkityksissä ja eri yhteyksissä. Tämä on yksi syy, mikä tekee sen määrittelemisestä haastavaa. Käsitteen avaamista vaikeuttaa myös se, että sanan määritelmät ovat usein kesken. Jotta opintojen ohjausta voitaisiin kehittää ja ohjauspalveluihin syventyä, vaaditaan niiden tueksi yhteisesti hyväksytyt ja jaetun ohjaus-käsityksen löytämistä. (Nikkanen 2004.)

Puhuttaessa ohjaus-käsitteestä on oltava selvillä viitataan siinä työmenetelmään, ammatillisen keskustelun muotoon vai institutionaaliseen toimintaan, jolle on asetettu tietyt sisällölliset tavoitteet. Ohjausta työmenetelmänä käsittelevät määritelmät eroavat toisistaan sen mukaan mitä siinä korostetaan. Korostetaan itse menetelmää, ohjaajan ja ohjattavan välistä vuorovaikutussuhdetta vai prosessia johon pyritään ohjauksella vaikuttamaan. Ohjauksessa selkeän eron esimerkiksi terapiaan tekee, että ohjauksessa ei ole kyse puutteesta, vammasta tai sairauden määrittämisestä eikä hoitamisesta. Ohjauksen tavoitteena ei ole myöskään opettaa tai antaa opetuksia. (Onnismaa, Pasanen, Spangar 2000, 6-7.)

Mitä ohjaaja sitten tekee? Ohjaus mielletään englannin counselling –käsitteen pohjalta. British Association of Counsellors esittää, että ohjaus- ja neuvontatyössä toimitaan silloin kun henkilö jolla on säännöllisesti tai tilapäisesti ohjaajan rooli ja antaa omaa aikaansa, kunnioitusta sekä huomiota henkilölle tai henkilöille, jotka ovat niin sanotusti asiakkaan roolissa. Samassa määritelmässä kuvataan, että ohjauksen tehtävä on antaa asiakkaalle mahdollisuus havainnoida, oivaltaa ja selkeyttää käytäntöjä elää elinvoimaisemmin ja voimavaraisemmin. (Onnismaa ym. 2000, 7.)

Mielestäni peruskouluissa ja toisen asteen opinnoissa opinto-ohjaus on opiskelijoiden auttamista opiskelussa ja jatko-opintoja koskevissa kysymyksissä niin korkeakouluissa mennään vielä syvemmälle. Ammattikorkeakouluissa ohjaus on henkilökohtaisempaa ja

keskitytään opiskelijan tukemiseen. Opinnäytetyössäni keskityn yhteen ohjauksen osaan eli tutorointiin.

2.1 Ohjauksen merkitys opiskelijan kehittämisessä

Ammattikorkeakouluissa ohjauksen merkityksellä on ollut alusta lähtien vakiintuneempi ja määrätietoisempi rooli koko ammattikorkeakoulujärjestelmän kehittämisen kanssa kuin esimerkiksi yliopistoilla. Näiden kahden korkeakouluhaaran kehitysvaiheet ohjauksessa ovat olleet erilaiset. Yliopistojen ohjauspalvelut ovat kehittyneet ohjauskysynnän kasvaessa. (Moitus ym. 2001 17, 23.) Tästä voi tehdä johtopäätöksen myös, koska yliopistoissa on pitkä historia, on heillä myös ohjauksessa pitkät perinteet. Tämä ei välttämättä ole hyvä asia, sillä pitkä historia saattaa muodostua esteeksi, kun perinteet vaikuttavat uusien asioiden omaksumiseen. Ammattikorkeakoulut ovat kuitenkin suhteellisen uusia tulokkaita suomalaisessa koulumaailmassa ja tämä on ollut hyvä asia ohjauksen kehityksen kannalta. Ei ole ollut perinteitä niin sanotusti taakkana vaan on voitu omaksua uusia tapoja ja tehdä asiat eri tavalla kuin ennen. Uskon, että tämä on yksi suurimmista syistä, miksi voidaan sanoa ohjauksen olevan kehittyneempää ammattikorkeakouluissa kuin yliopistoissa.

Konkreettisia ohjauksen muotoja ja apuvälineitä on muun muassa Suomalaisissa ammattikorkeakouluissa: Opinto-ohjaaja, harjoittelukoordinaattori, kansainvälisten asioiden koordinaattori (KV-koordinaattori), opinnäytetyöohjaaja, osastonjohtaja, ryhmäohjaus eli toisella nimellä tutorointi ja henkilökohtainen opintosuunnitelma (HOPS). (Vuorensivu 2009, 146-147.)

Valtti oli seitsemän korkeakoulun valtakunnallinen yhteistyöhanke, joka saatiin valmiiksi 31.3.2012. Valtti teki tutkimuksia esimerkiksi ohjauksen vaikutuksesta valmistumiseen. Kannustavaa ryhmäohjausta tutkittiin ja sen hyöty todettiin vaikuttavan edistävästi korkeakouluopiskelijan valmistumisprosessiin. Samassa tutkimuksessa myös todettiin, että merkittävimmät tukijat eli ohjaajat ovat vertaiset. (Andersen & Martikkala 2010a, 29-30.)

2.2 Vertaistuki opiskelijan tukena

Vertaistuki tarkoittaa, että hierarkkisesti samanarvoiset ihmiset auttavat toisiaan. Opiskelijatutorointi on siis vertaistukea, jota opiskelija antaa toiselle opiskelijalle. Tutorointi puolestaan on pelkästään tukea. Vertaistuki on kokemusten jakamista yhdessä vastaavia asioita elämässään kokeneiden kanssa. Kyse ei ole siis hoidosta tai toimenpiteistä. (Lämsä 2012, 28.) Opiskelijatutoroinnin aikana ei ikinä tiedä mihin tilanteisiin joutuu ja pitää myös varautua sopeutumaan tilanteisiin, jotka saattavat vaatia ammatillisempaa vertaistukea. Tähän kannattaa tietenkin vain ryhtyä jos tutor tuntee itsensä siihen kykeneväksi.

Vertaistuen ei ole tarkoitus korvata ammattiapua, kuten esimerkiksi koulupsykologia tai jonkun muun koulutuksen saaneen henkilön työtä, vaan vertaistuki täydentää sitä. Parhaimmillaan vertaistuki on ennalta ehkäisevää, koska se mahdollistaa asioiden käsittelyn juuri siinä tilanteessa, eli tässä ja nyt –periaatteella. (Lämsä, A. 2012, 28.) Juuri tämä saattaa tulla vastaan tavallisissa koulutilanteissa - ja tässä tutorilla on parhaat mahdolliset työkalut myös auttaa välittömästi toista osapuolta. Jos esimerkiksi tutor kuulee käytävällä, että opiskelijaa kiusataan, tutor voi vaikuttaa tilanteeseen heti ja antaa vertaistukea kiusatulle. Vertaistuen yhtenä elementtinä on myös pidettävä sen vaikutusta osallistujien sosiaaliseen verkoston vahvistumiseen. (Lämsä, A. 2012, 28.) Käytännössä näkisin tämän vaikutuksen opiskelijan sosiaalisen kanssakäymisen parantumiseen ja sitä kautta myös uusien ystävien saamiseen. Onnistunut tutorointi auttaa opiskelijaa myös siinä, että hän ei syrjäydy .

Vertaistuki auttaa myös opiskelijoita etenemään opinnoissaan. Tämä toteutuu erityisen hyvin vertaisryhmässä. Siinä opiskelija kuulee muiden opiskelijoiden ajatuksia, mikä auttaa häntä hahmottamaan paremmin omia ajatuksia opiskelun suhteen. Ryhmässä pystytään myös kyseenalaistamaan toisten ja omia opiskeluun liittyviä toimintatapoja sekä kehittämään niitä. (Andersen & Martikkala 2010b, 24-25.)

2.3 Mitä tutorointi on

Tutor-sana määritellään eri lähteissä eri tavoin. Tutor-sana tulee latinan kielestä. Yhden määritelmän mukaan se tarkoittaa holhoojaa. (WSOY 2010a.) Toinen kuvaustapa on, että tutor on yliopistoissa tai kouluissa toimiva opiskelijoiden ohjaaja. (WSOY 2010b). Tutorointi puolestaan tarkoittaa rohkaisua, motivointia, viestintää, yhteishengen luomista, kunnioitusta, ymmärtämistä, kuuntelemista, arviointia, palautteen antamista, auttamista vuorovaikutustaidoissa ja aktivointia. Tutorointi perustuu siihen, että vanhempi opiskelija tai opettaja voi harrastaa tasavertaista kanssakäymistä uusien opiskelijoiden kanssa. Tavoitteena on tukea ryhmän omaehtoista toimintaa ja selviytymistä läpi opiskeluaikaa. (Hakanen & Puro 2000, 43.)

Opetusministeriön mukaan tutor- ja tutorointi-termeille ei ole mitään virallista saati vakiintunutta määritelmää. Ministeriön edustajat myöntävät ongelman siinä, että tutorointi on sitä, mitä kukin kirjoittaa sen olevan. Tästä on ollut seurauksena se, että käsite on muodostunut epämääräiseksi; mikä tahansa ohjaamisen edistäminen kouluissa on tutorointia ja kuka tahansa voi olla tutor ilman minkäänlaista koulutusta. Ohjausalan asiantuntijat käyttävät tutor-käsitettä täsmällisemmin kuin muiden alojen edustajat. (Mikkola, A. 9.4.2010.)

Tutor-sanan merkitykset nyky-yhteiskunnassa ovat muuttuneet vielä viime vuosinakin. Sana elää voimakkaasti ja hakee omaa vakiintunutta merkitystään suomen kielessä. 2000-luvulla julkaistussa WSOY:n suuressa sivistyssanakirjassa tuutori-sana määriteltiin Britannian ja Yhdysvaltain yliopistoissa nuorten opiskelijoiden ohjaajaksi (Valpola 2000, 1228-1229). Suomen korkeakouluissa opiskelijatutorointia ja sitä vastaavaa toimintaa on harjoitettu 1960-luvun lopulta lähtien. Sen antama merkittävä tuki opiskeluun on huomioitu myös muissa koulutusmuodoissa mm. nuorisoasteella. (Lehtinen & Jokinen 1996, 106). Tutoroinnin merkitykset nyky-yhteiskunnassa vaihtelevat myös sanan käyttöympäristön mukaan: tutorointi tarkoittaa lukiossa eri asiaa kuin yliopistossa tai ammattikorkeakoulussa. Eron huomaa ainakin siinä, että lukiossa tutorin tehtävä on lähinnä saada hyvä ryhmähenki aloittaviin opiskelijoihin, kun taas korkeakouluissa pyritään tämän lisäksi tukemaan uusien opiskelijoiden

valmistumista. Korkeakoulujen tutorointi onkin hyvin paljon ryhmäyttämistä, ohjausta opiskeluissa ja ongelmien ratkaisemista, jotta opiskelija etenee suunnitellulla aikatauluilla opinnoissaan.

Tutoroinnin merkitys muuttuu siis jonkin verran tilanteen mukaan. Tässä opinnäytetyössä käytän tutor-sanaa tarkoittamassa opintoja ohjaavaa 2. tai 3. vuosikurssin opiskelijaa, joka on käynyt tutor-koulutuksen tai sellaista opettajaa, joka ohjaa ja opastaa opiskelijoita yksittäin sekä ryhmässä. Kirjoitusasu on tutor, yhdellä u-kirjaimella, eli ei tuutori niin kuin näkee usein kirjoitettavan. HAAGA-HELIAn opiskelijakunta HELGAssa vihdoinkin päästiin yhtenäiseen päätökseen ja selkeään linjaukseen oikeasta kirjoitusasusta koko HAAGA-HELIAssa syksyllä 2009 ja siellä tehtiin päätös tutor-sanankäytöstä.

2.4 Tutoroinnin eri tehtävät

Tutor on uusille opiskelijoille tuki ja turva sekä uuden tiedon lähde. Kaikki, mitä tutor sanoo tai tekee, vaikuttaa uusien opiskelijoiden mielikuvaan koulusta. Sen vuoksi tutorin rooli on erittäin tärkeä. Tutor kohtaa opiskelijoita yksilöinä ja ryhmänä, mikä hänen on huomioitava toiminnassaan. Tavatessa opiskelijan kahden kesken tutor pystyy antamaan henkilökohtaista apua ja auttamaan myös opiskelijan yksityisissä asioissa. Ryhmässä tutorointi on yleispiirteisempää, ja siinä pyritään saamaan kaikki opiskelijat aktivoitua mukaan toimimaan ja tekemään yhdessä.

Tutorin roolia ei voi määrittellä yksiselitteisesti, koska siihen vaikuttavat monet asiat, kuten tutorin opastamien uusien opiskelijoiden opinnolliset kunnianhimit, omatoimisuus ja persoonallisuudet. Määrittelyä hankaloittaa myös se, että tutorin rooli vaihtuu ryhmän kehittyessä. Aluksi tutoria tarvitaan tukena, ohjaajana, motivaattorina, tiedon lähteenä ja niin sanottuna jään rikkojana. Myöhemmässä vaiheessa, kun ryhmä on omatoiminen ja itsenäinen, tutorin rooli häviää ja häntä tarvitaan enemmän aktivoijana ja vahtina: Hän edistää tutoroimaansa ryhmää tapahtumien järjestämisessä ja kannustaa ryhmän jäseniä antamaan toisilleen palautetta. Hän seuraa sivusta ja varmistaa, ettei kukaan ole jäänyt ryhmän ulkopuolelle. Tutorin rooliin vaikuttaa myös tutorin persoonallisuus, jota jokaisen tutorin on osattava tarkastella ulkopuolisin silmin:

hänen tulee tarkastella omaa toimintaansa ja tunnistaa sen vaikutukset tutoroimansa ryhmän toimintaan.

Kun henkilö työskentelee tutorina, hän on pelkästään tutor, ei toinen opiskelija, opettaja, ryhmän ohjaaja tai vetäjä, vaikka hän olisikin tutorin työnsä lisäksi jokin näistä. Vaikka opettajatutor on samalla opettaja, hän pitää opettajatutorin ja opettajan tehtävät selvästi erillään toisistaan, koska jos opettajan rooli on liian suuri, tutorointi kärsii. Se johtuu siitä että opiskelija ei välttämättä pysty viestimään yhtä vapaasti jos tuntee keskustelewansa vain henkilön kanssa, joka tekee tutorointia palkan takia ja siksi, että hänet on määrätty tekemään sitä. Tutorointi ei siis tunnu tällaisessa tilanteessa aidolta. Tutor ei organisoi ryhmän puolesta erilaisia toimintoja eikä anna valmiita suunnitelmia tai vastauksia, vaikka hänellä saattaisi olla niitä. Tutorin toiminta muistuttaa hyvän opettajan tai ohjaajan toimintaa. Erona on se, että tutor katselee ryhmää ohjaajaa tai opettajaa etäämmältä. Se mahdollistaa tasapuolisemman kokonaiskuvan kuin opettajalla tai ohjaajalla olisi mahdollista hahmottaa tilanteesta tai esimerkiksi ongelmista. (Hakanen & Puro 2000, 44.)

Callidustutor tarkoittaa opiskelijaa, joka kokee osaavansa jonkin oppiaineen niin hyvin, että pystyy opettamaan sitä myös muille. Hän ei siis ole koulutettu asiantuntija. Callidustutorin tehtävä on siis käytännössä tehdä itsestään hyödytön. (HELGA 2013a.) **Vastuututorit** vastaavat toimipisteensä tutortoiminnasta, esim. Haagan vastuututorit koordinoivat ja kehittävät tutorointia Haagassa. **Vastuuopiskelijatutorit** toimivat yhteyshenkilöinä Haagan ja HELGAN välillä ja työskentelevät tiiviissä yhteistyössä **vastuuopettajatutorin** kanssa. Vastuuopettajatutor puolestaan toimii yhteyshenkilönä tutorien ja opettajien välillä. Kaikki vastuututorit kehittävät ja koordinoivat Haagan tutorointia.

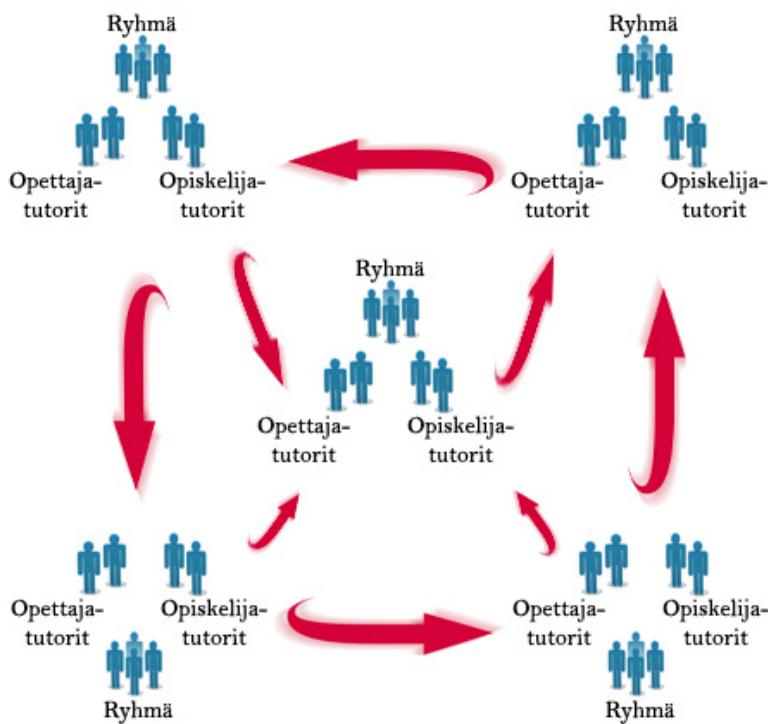
2.5 Tutorverkosto tutorin tukena

Tutorointi on tutorille oppimistilaisuus. Tutor oppii vanhoilta tutoreilta ja koulutustilaisuuksista sen, että tutorointi perustuu uusien opiskelijoiden tarpeisiin. Tutor oppii myös sen, miten uudet opiskelijat saadaan perehdytettyä koulun tavoille mahdollisimman nopeasti ja luotua hyvä ryhmähenki, jotta ryhmä oppisi toimimaan

itsenäisesti ja tehokkaasti. Tutor oppii myös toimimaan ryhmässä ja kantamaan vastuunsa sekä joukon muita asioita.

Entä jos tutor on haalinut itselleen liiaksi taakkaa ja rupeaakin uupumaan? Usein tutorit ovat aktiivisesti mukana myös monenlaisessa muussa järjestötoiminnassa ja tämän lisäksi käyvät vielä oman koulunkäynnin ohella töissä. Mistä tutor sitten saa tukea?

Opettaja- tai opiskelijatutor ole missään vaiheessa yksin (kuvio 1). Kurssiryhmät, opettaja- ja opiskelijatutorit muodostavat yhdessä verkoston jossa opettaja- ja opiskelijatutor muodostavat yhdessä yhteistyöverkoston. Koska yhteistyö on tiivistä, jokaisen tutorin pitäisi huomata ja huomioida oman tutorkollegan väsymys, uupumus tai ongelmat ja koettaa auttaa häntä. Siksi voidaan sanoa, että tutorit toimivat myös omien kollegoidensa tutorina.

Kuvio 1. Tutorverkosto

Tutorverkosto toimii vain, jos verkoston osapuolten välinen viestintä toimii. Toimivaan viestintään kuuluu, että jokaisella on mahdollisuus vaikuttaa. Tutorilla on paljon erilaisia viestintävälineitä: yhteiset tapaamiset, puhelinkeskustelut, sosiaalinen media, sähköposti

ja ohjauskeskustelut. Näitä hyödyntämällä tutorit saavat tiedon nopeasti ja helposti. Eri välineillä saavutetaan monenlaisia haluttuja tavoitteita. Esimerkiksi sähköpostilla ongelman lähettäminen kaikille muillekin tutoreille tietoisuuteen voi tuoda ratkaisun hetkessä, jos joku muu on törmännyt jo aikaisemmin vastaavaan tilanteeseen. Mikään ei myöskään estä hyödyntämästä tutorverkostoa kasvokkain. Voidaan sopia tapaamisia, jossa käsitellään tutoroinnissa ja ryhmässä syntyneitä vaikeita ja haasteellisia tilanteita Hyvä viestinnän suunnittelu takaa, että viesti ymmärretään ja on kaikille osapuolille selkeää. Viestinnän pelisäännöistä kannattaa sopia etukäteen, näin jää enemmän aikaa miettiä viestin sisältöä. Ei tarvitse miettiä mitä kautta ottaa yhteyttä eri ihmisiin, kun nämä ovat selvästi sovittu jo valmiiksi. Tutorin onkin tiedettävä omat tavoitteet koskien aihetta, ennen oikean yllämainitun apuvälineen käyttöä. Esimerkiksi ohjauskeskusteluista, joissa tarkoituksena on selkeyttää opiskelijalle hänen ongelmiaan, ei ole hyötyä jos tutor ei ole tehnyt itselleen valmiiksi selkeää jäsentelyä ja omia tavoitteita. Tutorin huonot ennakkosuunnittelut keskusteluun takaavat sen, että se ei tule johtamaan mihinkään. (Hakanen & Puro 2000, 50.)

3 Tiedosta oppaaksi

Eri viestinnän kanavia ja välineitä käytetään eri tarkoituksiin. On tärkeää sopia pelisäännöt kullekin viestintävälineelle etukäteen. Opas on myös yksi viestinnän väline ja jotta se olisi mahdollisimman tehokas työväline pitää sen käyttötarkoitus olla kaikille selvä.

Hyvä kirjoittaminen vaatii kirjoittajalta loputonta toistoa uudelleen kirjoittamisen suhteen. Tietokirjoittajan työ koostuu muustakin kuin kirjoittamisesta, se vaatii jatkuvaa materiaalin keräämistä ja tarkastamista. Asiavirheet eivät kuulu tietokirjallisuuteen. Kaikilla on oma tyylinsä edetä kirjoittamisessa; yhtä oikeaa työskentelymallia tai kirjoittajatyyppejä ei ole. Tärkeintä on tiedostaa omat heikkoudet ja vahvuudet, jotta pystyy rakentamaan itselleen sopivimman työskentelytavan. Oma teksti on hyvä lukea useasti ja vielä viimeistä viimeistelyä ennen kannattaa etäännyttää hetkeksi tekstistä jotta kykenee katsomaan sitä ulkopuolisen silmin. (Jussila, Ojanen, Tuominen 2008, 34-37.)

Tietokirjallisuuden lajeja ei ole kattavasti määritelty eikä myöskään tutkittu systemaattisesti. Yksi tapa jaotella tietokirjallisuutta on jakaa se kuuteen luokkaan: tutkimus-, haku-, opas-, oppi- ja mielipidekirjallisuuteen sekä yleiseen tietokirjallisuuteen. Opaskirjallisuus on yksi näistä kuudesta koostuva tietokirjallisuuden osa. (Jussila ym. 2008, 23.)

Oppaiden tarkoituksena on olla apuna lukijalle tietämisen, tekemisen ja uuden oppimisen työvälineenä. Voidaan sanoa siis, että opas on kirjoittajan lahja lukijalle. (Jussila ym. 2008, 92.) Jotta opas on lahja lukijalle, niin kirjoittajan pitää tehdä lahjasta mahdollisimman houkutteleva. Tämän onnistumiseksi pitää yrittää kuvitella lukija lukemassa tekstiä. Ulkonäkö ja otsikot houkuttelevat lukijaa lukemaan eteenpäin. On siis tärkeä miettiä, miten aikoo julkaista tekstin, ja valita kirjoitustyyli sen mukaan. (Karhu ym. 2005, 216.)

3.1 Kenelle ja miksi

Ennen kirjoittamisen aloittamista kirjoittajan tulee miettiä hetki. Tärkein mietintä koskee sitä, kenelle teksti kirjoitetaan ja mitä tekstillä tavoitellaan. Kirjoittamisen tavoite on tärkeä olla jotain muuta kuin esimerkiksi tutkimusraportti tai tarjous. Hyviä tavoitteita voisi olla näihin kahteen vaikka, keskeisten tulosten ja ehdotusten löytyminen nopeasti tutkimusraportista ja tarjouksessa, että se johtaa tilaukseen. Toisin sanottuna on aina hyvä pyrkiä johonkin muuhun syvällisempään tavoitteeseen kuin siihen, että saa työn valmiiksi. Tässäkin on tosin tärkeää, että ei lähdetä tavoittelemaan kaikkea. Kirjoittajan pitää luoda realistinen tavoite. (Karhu ym. 2005, 209-211.)

Kenelle teksti kirjoitetaan ja mitä he sillä tekevät? Minkä tyyllisissä tilanteissa he mahdollisesti lukevat tekemääsi tuotosta? Tässä kaksi hyvää kysymystä, minkä avulla on helpompi lähteä pohtimaan lukijoiden tarpeita ja mikä on kirjoittajan kohderyhmä. Näiden asioiden lisäksi on myös tärkeää miettiä, mitä itse kirjoittajana haluaa tekstin antavan lukijalle. Mikä on niin sanotusti kirjoittajan syy ja pyrkimys kirjoittaa. Optimaali tilanne on, että molempien tarpeet tarttua tekstiin kohtaavat ja päinvastoin, pahimmassa tapauksessa lukija ei edes löydä etsittyä tietoa kirjoittajan tekstistä. Tekstin toimimiseen tarvitaan siis perusteellista lukijoiden tarpeiden kartoitusta, jotta se toimisi. (Karhu ym. 2005, 212-213.)

Kohderyhmää tarkennettaessa on myös tärkeä huomioida mitä lukija tietää. Jos kirjoittaja lähtee liian perusasioista, saattaa teksti tuntua liian helpolta ja turhalta lukijalle. Toisin päin ajateltuna niin liian vaativista asioista kertominen taas saattaa aiheuttaa turhautumisen tunteen. Tämän lisäksi on myös hahmottaa lukija kirjailijan mielessä valmiiksi ennen kirjoittamista, tässä on hyvä käyttää apuvälineenä havaintoja eikä yleistyksiä. Olla niin sanotusti kuva lukijasta kirkkaana itsellään. (Rentola 2008, 92-93.)

3.2 Rakenne ja sisältö

Kohderyhmälle kertomisjärjestys on hyvä miettiä etukäteen. Tämä järjestys ei tule jäämään viimeisimmäksi versioksi, mutta silti se on hyvä tehdä aikaisessa vaiheessa, jotta rakenne hioutuu kirjoittaessa koko ajan. Kertomisjärjestystä suunnitellessa on hyvä kysyä missä järjestyksessä lukija kaipaisi tietoa ja mitä lukija kysyisi seuraavaksi? Eli tekstissä tulee tavoitella lukijan ajatusjärjestystä eikä välttämättä omaansa. (Uimonen 2003, 20.) Mikä on se järjestys missä, lukija ymmärtää asian parhaiten, se on hänelle kiinnostavaa tai hän pystyy jättämään tekstin kesken ilman, että jotain tärkeää jää lukematta? Toki lukijoita on paljon erilaisia, mutta kirjailijaa helpottaa se, että hän pitää pitää mielessä sen kenelle hän on sitä kirjoittamassa ja sen järjestystä kohderyhmälleen. (Karhu ym. 2005, 225.)

Kirjoittajan kannattaa tehdä myös rakenteen lisäksi itselleen sisältösuunnitelma. Tähän saattaa aluksi tulla paljon sisältöä, mutta hyviä kysymyksiä rajaamaan tätä on esimerkiksi mitä lukija tarvitsee ymmärtääkseen opastuksesi, mikä on oleellisinta tai mitä asioita oppaasi sisältää? Kirjoittajan kannattaa myös pyytää eri ihmisiä koelukemaan teksti, jotta tietää onko tekstin kirjoittaja kohdannut lukijan, sisällön ymmärtävyyden osalta. (Rentola 2008, 99.)

3.3 Ulkoasun suunnittelu

Taustatyötä kannattaa tehdä ennen lopullisen ulkoasun ja julkaistavan välineen päättämistä. Vaikka kirjoittajalla olisi vahva visio siitä miltä lopullinen työ tulee näyttämään. Kannattaa tutkia muita oppaita ja lehtiä. Minkä tyyliä otsikoita ja mittaisia tekstejä löytyy niistä? Suositaanko jotain tiettyä tyyliä ja minkä pituisia ovat kappaleet? Väline valitsee lopulta tekstin tyylin. (Karhu ym. 2005, 216-217.)

Kohderyhmää mietittäessä pitää miettiä minkälaista kuvitusta he tarvitsevat tiedon ymmärtämiseen. Olisiko joku kuva esimerkiksi tehokkaampi jossain kohdassa selittämään asian, kuin vaikkapa teksti? Sisältö ja tekstin tyyli on määritteleviä kohtia ulkoasun luomiseen. Miten paljon siitä esitetään visuaalisessa muodossa. Värejä

kannattaa käyttää, koska nämä auttavat rauhoittamaan kokonaisilmettä, herättävät huomiota ja luovat tunnelmaa. (Karhu ym. 2005, 290-291.)

4 Tutor-oppaan laatiminen restonomiopintoihin

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on tehdä tutorin opas HAAGA-HELIA:n Haagan-toimipisteeseen. Oppaan tavoite on tuoda uusille tutoreille tietoa opiskelijoiden perehdyttämisestä, tutoroinnista ja ryhmäytymisestä. Haagan opas on tehty tukemaan tutorointia Haagassa ja täydentämään HELGAN tämän hetkistä tutorin opasta.

Haagan-toimipiste on yksi Suomen johtavista hotelli-, ravintola- ja matkailualan kouluttajakorkeakouluista. Haaga avasi ovensa vuonna 1969. Vuosien varrella koulun nimi on vaihtunut, samoin nimen merkitys eri ihmisille. Nimi Haaga edustaa eri asioita: hotelli- ja ravintolaopistoa, Haaga Instituuttia, Haaga Instituutin ammattikorkeakoulua, Haaga ammattikorkeakoulua, Haaga Instituutti -säätiötä, Haaga Yhtymää, Hotelli Haaga - ja kaikkia näiden yhdistelmiä. Tästä syystä johtuen yleisimmin puhutaan vain yksinkertaisesti Haagasta. (Karmavuo 2009, 4.) Haagan toimipiste on osa HAAGA-HELIA ammattikorkeakoulua, joka syntyi 1.1.2007, kun Haaga Instituutti -säätiön ylläpitämä Haaga Instituutin ammattikorkeakoulu ja Helsingin liiketalouden ammattikorkeakoulu Helia yhdistyivät suuremmaksi korkeakouluksi. HAAGA-HELIA on yksityinen ammattikorkeakoulu. (Karmavuo 2009, 8.)

Haagan antaman koulutuksen perustehtävät ovat säilyneet samana kehityksestä huolimatta. Tavoitteet ovat toimipisteen johtajan mukaan tuoda restonomien myötä hotelli-, ravintola- ja matkailualalle uutta ajattelua, johtajuutta, energiaa ja muutosrohkeutta työelämän ja yhteiskunnan kehittämiseksi. (Karmavuo 2009, 10.)

Haagasta kuulee välillä yleisissä keskusteluissa sanottavan, että siellä vallitsee hyvä henki. Tämä on monen asian summa, mutta yhtenä tärkeimpänä syynä voidaan pitää Haagan yhteisöllisyyttä. Yhteisöllisyys ilmenee Jouni Ahosen mukaan Haagassa toimimisena tasavertaisena ryhmän jäsenenä, avoimuutena, vastuunottamisena, vastuullisuutena ja välittämisenä. Tätä yhteisöllisyyttä vaalitaan niin arjessa kuin juhlassa. (Karmavuo 2009, 10.)

4.1 Tutorointi ja tutorien viestintä HAAGA-HELIAssa

HAAGA-HELIAssa toimii opiskelijakunta HELGA, joka on vastuussa koko HAAGA-HELIA:n tutoreiden kouluttamisesta ja niiden toiminnasta. HAAGA-HELIA:n opiskelijakunnan HELGAN internet-sivuilla kerrotaan uusille opiskelijoille myös tutoroinnista ja siihen liittyvistä tapahtumista. HELGAN viestintä keskittyy sosiaaliseen mediaan ja siellä Facebookiin. HELGAN järjestämissä vastuuturokokouksissa päätettiin vuosina 2009-2010 tehdä jokaisen yksikön vastuututorille oma sähköpostiosoite, jotta yhteydenpito helpottuu niin vastuututoreiden kesken kuin opiskelijatutoreiden kanssa. HELGalla on ollut myös vuodesta 2010 olemassa opinnäytetyönä tehty tutorin opas. Tämä kyseinen opas on HAAGA-HELIA tasoinen ja jaetaan tutorkoulutuksissa. Tutorkoulutus auttaa tutoria oppimaan tutorille tärkeät asiat. Koulutusta järjestävät HELGA ja Haaga. HELGAN koulutuksia on kaksi kertaa vuodessa, huhtikuussa ja marraskuussa. HELGAN tutorin opas päivitetään kerran vuodessa ja tätä ei ole yleisesti saatavilla heidän internet-sivuilla. Se pitää erikseen pyytää omalta vastuututorilta tai HELGAN toimistolta.

Vaikka käytännöt vaihtelevat toimipisteittäin niin tutorin tehtäviä on määritelty HAAGA-HELIA -tasolla. Opiskelijakunta HELGAN tutorilta vaaditaan aktiivisuutta ja sitoutumista ja niin vaaditaan kaikissa HAAGA-HELIA:n toimipisteissäkin. Yhteisiä käytännön tehtäviä ovat esimerkiksi ne, että tutor toimii erilaisissa oppilaitoksen ja opiskelijajyhdistyksen markkinointi- sekä pr-tehtävissä, esittelee ammattikorkeakoulun koulutusta. Tutorit auttavat opiskelijoita orientointipäivien aikana ilmoittautumaan kursseille ja muistuttavat ryhmänsä opiskelijoita kurssi-ilmoittautumisesta seuraavan kerran, kun aihe on ajankohtainen. Tutorin on osattava antaa opiskelijalle tietoa myös vapaasti valittavista kursseista. Uusille opiskelijoille on hyvä käydä myös kertomassa omakohtaisia kokemuksia suuntautumisista ja harjoittelupaikoista.

Callidus tutor tarkoittaa opiskelijaa, joka kokee osaavansa jonkin oppiaineen niin hyvin, että pystyy opettamaan sitä myös muille. Konsepti on tuotu Amerikasta, jossa callidus-toiminta on kehittynyt todella pitkälle verrattuna Suomeen. Callidus tutoriksi

ryhtyminen vaatii kahden illan callidus-koulutuksen, jossa annetaan tarvittavat tiedot tehtävään. Uusi callidustutor perehdytetään koulutuksessa tavoitteisiin ja tehtäviin. HELGA järjestää tämän koulutustilaisuuden. Ongelmana callidustutoroinnissa on suurimmaksi osaksi ollut sen rekrytointi toimipisteissä ja ihmisten epätietoisuus callidus-sanasta.

4.2 Tutorointi Haagassa

Haagan tutorointi perustuu HELGAN linjauksiin. Lisäksi Haagan tutorointi eroaa HAAGA-HELIA –tasolla hieman, koska meillä on oma koulutus HELGAN järjestämien tutorkoulutusten lisäksi. Näistä kahdesta HELGAN koulutuksesta, Haagan tutorit osallistuvat vain huhtikuun tilaisuuteen.

Opiskelijatutorit tehtävät eivät juuri poikkea Haagassa muihin yksikköihin, mutta heidän tapa toimia sen sijaan eroaa. Haagassa opiskelijatutor vastaa yhden ryhmän tutoroinnista opettajatutorin kanssa, mutta vastaa samalla tavalla tekemisistään oman yksikön vastuututorille ja siten myös HELGalle.

Haagalla on opiskelijatutoreiden lisäksi opettajatutoreita, jotka solmivat 3 vuotuisen sopimuksen ja toimivat saman ryhmän opiskelijoiden tutorina, vaikka opiskelijat vaihtaisivatkin ryhmää. Suurin ero onkin tässä toimintatavassa, muihin HAAGA-HELIAN toimipisteisiin verrattuna. Tämä rikkoo perinteistä ajattelutapaa opettajasta ja opiskelijasta, mutta tämä toimintatapa on yksi Haagan tutoroinnin suurimpia vahvuuksia.

Vastuuopiskelijatutorina tehtävänäni oli viestiä muita opiskelijatutoreita tulevista tapahtumista, auttaa heitä ongelmissa joita he kohtasivat tutoroinnissa ja muistuttaa eri tutorointitapahtumista vuoden mittaan. Tehtäviini kuului myös osallistua HAAGA-HELIAN opiskelijakunnan HELGAN järjestämiin vastuuopiskelijatutoreiden kokouksiin ja kehityskeskusteluihin. Työparini eli vastuuopettajatutorin tehtävänä puolestaan oli viestiä muita opettajatutoreita tulevista tapahtumista ja varmistaa, että tieto oli helposti saatavilla sekä löydettävissä opettajatutoreille. Yhdessä vastuuopettaja-

ja vastuuopiskelijatutor tukevat toisiaan viestinnässä ja toiminnan kehittämisessä. Heidän tehtäviinsä kuuluu myös olla tukena opettaja- ja opiskelijatutoreille.

Callidustutorointi alkoi Haagassa vuonna 2005 keväällä. Ensimmäisenä vuonna callidustutoreita oli 8 kappaletta, seuraavana vuonna 2006 niitä oli jo 30.

Callidustutorointi aloitettiin esittelyillä, hahmottamisella ja ryhmätyöskentelyillä.

Keväällä 2006 oli jo ensimmäinen callidustutorkoulutus. (Valkamo 2016.) Tämän jälkeen tilastoja ei ole tarjolla, mutta callidustutoreiden lasku on näkynyt selvästi koulussa Haagan yhdistyttyä Helian ammattikorkeakoulun kanssa vuonna 2007.

Haagan toimipisteessä callidustutoreita on tänä vuonna 2013 vain 4 kappaletta. Nämä neljä toimivat englannin, venäjän, ranskan, espanjan, ruotsin ja matematiikan callidustutoreina. (HELGA 2013b.)

4.3 Opiskelija- ja opettajatutorin tehtävät Haagassa

Tämän luvun koostuu tekstistä, jonka työparini ja minä teimme Haagan tutoreille vuonna 2010. Tekstin tiedot päivitti Haagan nykyinen vastuupettajatutor.

Opettajatutor vastaa yhden ryhmän tutoroinnista opiskelijatutoriensa kanssa.

Opettajatutoroinnin tavoitteena on tukea opiskelijaa tämän ammatillisessa kasvussa ja itseohjautuvuudessa opintojen eri vaiheissa. Tutorina toimiessa on tärkeää, että ei anneta valmiita suunnitelmia tai vastauksia, vaikka niitä saattaisikin olla.

Opettajatutorin rooli voi olla opettajalle haastava, koska hänen pitää toimia välillä opettajana ja välillä tutorina – ja pystyä toimimaan näissä kahdessa roolissa eri aikaan. Jos opettajatutor on tutorin työtehtävää suorittaessa myös opettaja, tutorointi voi kärsiä, koska silloin opiskelija ei välttämättä pysty viestimään yhtä vapaasti.

Opiskelijatutor on vielä opettajatutoriakin tärkeämmässä tehtävässä, koska tässä roolissa, hänen pitää näyttää esimerkkiä käyttäytymisessä ja opiskelemisessa. Tällaisen roolin mukana tulee tietenkin myös suuri vastuu. Opiskelijatutoria kuunnellaan ja hänen sana vaikuttaa uusien opiskelijoiden käsityksiin ja ajatuksiin.

Opettaja- ja opiskelijatutorien yhteistyön suunnittelu alkaa orientointipäiviä edeltävänä keväänä. Ensimmäisen vuosikurssin tutorit tapaavat kolmasti: ensin toukokuussa, toisen kerran elokuun puolivälissä ennen orientointia ja kolmannen kerran orientoinnin päätyttyä. Näissä koulutuksissa tutustutaan Haagan muihin opettaja- ja opiskelijatutoreihin sekä omaan työpariin. Näissä koulutuksissa sovitaan myös mitä viestintäkanavia käytetään eri osapuolten kanssa.

Yhteinen uusien opiskelijoiden tutorointi alkaa orientoinnista. Opettaja jakaa opiskelijoille kurssisuunnitelman orientointipäivien aikana ryhmäytämisen yhteydessä. Kurssisuunnitelmasta opiskelija näkee orientoinnin, uratarinan ja hopsien muodostaman kokonaisuuden ja saa opettajan yhteystiedot. Kurssisuunnitelma sisältää myös orientointituntien sisällöt ja aikataulut. Kaikilla orientointitunneilla on jokin

teema. Lähes kaikki teemat ovat yhteisiä kaikille opettajatutoreille ja luokille. Näiden tuntien vetämisestä vastaa tuon teeman asiantuntija. Opettajatutorin on hyvä osallistua näihin tunteihin, jotta hän saa hyvän tuntuman opiskelijoihinsa. Opiskelijatutorit osallistuvat niille orientointitunneille joista ovat opettajatutorin kanssa yhdessä sopineet. Näin opiskelijatutorit voivat tuoda oman näkemyksensä esimerkiksi ryhmätyötaidoista keskusteluun, uratarinan laatimiseen tai töiden ja opintojen yhdistämiseen.

Joidenkin orientointituntien järjestämisen sijaan opettaja voi järjestää yritysvierailun tai viedä opiskelijaryhmän syömään tai urheilemaan taikka tehdä jotain muuta ryhmäytymistä edistävää. Samasta syystä hän voi lisäksi kehottaa opiskelijoita illastamaan ja urheilemaan keskenään.

Opiskelijatutorin tehtävät vaihtuvat vuosittain. Tehtäviä on monia ja ne vaihtuvat eri periodeilla opiskelijoiden työharjoittelun vuoksi. Pääpiirteet löytyvät taulukosta 1.

	4. periodi	5. periodi	1. periodi	2. periodi
1. vuosi	Orientointi Fuksiaiset Virkistyspäivä Kielipäivä	Opettaja- ja opiskelija- tutorit tapaavat keskenään ja vaihtavat kuulumiset	Opiskelijatutorit tapaavat ja sopivat tulevasta	Oman opiskelijatutortoim innan analysointi ja käynti ryhmän luona ennen kesää
	Johdatus opintoihin ja työelämään -opintojaksoon osallistuminen		Kursseille ilmoittautumisesta muistuttaminen	
	(Tutorpäivystys Luotsissa A422)			
	Ryhmyttämistä ja tapahtumien järjestämistä			
2. vuosi (vapaa- ehtoista)	Käynti oman ryhmän luona, kysy mm. harjoittelun sujumisesta	Opettaja- ja opiskelija- tutorit tapaavat keskenään ja vaihtavat kuulumiset	Tutorit tapaavat ja sopivat tulevasta	Opettaja- ja opiskelijatutorit tapaavat keskenään ja vaihtavat kuulumiset
	Kursseille ilmoittautumisesta muistuttaminen		Kursseille ilmoittautumisesta muistuttaminen	
	(Tutorpäivystys Luotsissa A422)			
	Ryhmyttämistä ja tapahtumien järjestämistä			

Taulukko 1. Opiskelijatutorin vuosikalenteri (Lohtaja-Ahonen, S. & Lindroos, N. 2009.)

2.vuosikurssin tutoreiden tärkeimpiä tehtäviä 4.periodilla on orientointipäivät, fuksiaiset, virkistyspäivä ja kielipäivä. 5. periodilla opettaja- ja opiskelijatutorit tapaavat viimeisen kerran koulutuksen merkeissä. Kerätään palautetta orientointipäivien menestyksestä, sekä kehitysehdotuksista jatkolle. 1.periodilla opiskelijatutorit tapaavat keskenään ja kehittävät jotain ohjelmaa uusille opiskelijoille. Tämän lisäksi käy muistuttamassa kurseille ilmoittautumisesta. 2. periodin aikana opettaja- ja

opiskelijatutorit tapaavat rennommissa merkeissä ja vaihtavat kuulumisia sekä mahdollisesti suunnittelee tulevia tapahtumia. Koko tutoroinnin aikana on tärkeää pitää mielessä ryhmäyttäminen ja erilaisten tapahtumien järjestäminen.

3. vuosikurssin tutoreiden tulee muistaa yhteydenpito 2. vuosikurssin opiskelijoihin, jotta yhteydenpito ei lopu. Tutorin tulee itse ilmoittaa omalle ryhmälle mahdollisesta poisvetäytymisestä. Myös muiden koulutusohjelmien ja luokkien opiskelijoihin tutustuttaminen on tärkeää. Vie ryhmäsi tilanteisiin, joissa opiskelijat pääsevät tutustumaan myös luokkarajojen yli. Tutorin on itse käytävillä törmätessä kysyttävä kuulumisia ja juteltava opiskelijoille. Opiskelijatutor seuraa omasta ryhmästä mahdollisia potentiaalisia seuraavan lukuvuoden tutoreita ja voi samalla jo ”kasvattaa” heitä tehtävään esimerkiksi jakamalla pieniä vastuita.

Opettajatutoroinnin tavoitteena on tukea opiskelijaa tämän ammatillisessa kasvussa ja itseohjautuvuudessa opintojen eri vaiheissa. Opettajatutorin tehtävät vaihtuvat vuosittain. Taulukkoon 2. on koottu opettajatutorin päätehtävät vuosi- ja perioditasolla.

	4. periodi	5. periodi	1. periodi	2. periodi
1. vuosi	Orientointi	Hops	Hops, jatkoa	
	Johdatus opintoihin ja työelämään -opintojakso			
	Tutorkokoukset (3) toiminnan kehittäminen			
2. vuosi		Hops; tarkista 1.vuoden keskeneräiset kurssit		
	Tutorkokoukset (1-2), toiminnan kehittäminen			
3. vuosi			Hops: keskustele valmistumisesta, työllistymisestä ja jatko-opinnoista	Tutorointi- vastuun siirto
	Tutorkokoukset (1-2), toiminnan kehittäminen			

Taulukko 2. Opettajatutorin vuosikalenteri (Lohtaja-Ahonen, S. & Lindroos, N. 2009.)

Opettajatutor ei vastaa opinnäytetöiden aloittamisesta ja seurannasta, vaan niistä vastaavat ohjelmajohtajat ja opinnäytetöiden ohjaajat.

Opettajatutorointi jatkuu kolme vuotta kerrallaan samojen opiskelijoiden kanssa, vaikka opiskelijat vaihtaisivat ryhmää. Opettajatutor voi pitää halutessaan tutoroinnista väli vuoden 3. vuoden jälkeen. Ensimmäisenä vuonna resursoidaan opettajatutoreille suurempi määrä tunteja kuin muina vuosina. Opettajalle resursoidaan 1. vuonna 2 tuntia opiskelijaa kohti. 2. ja 3. vuonna opettajalle resursoidaan 1 tunti opiskelijaa kohti.

Opiskelija laatii 4. periodin aikana uratarinan. Uratarinassa opiskelija miettii, miten hän sijoittuu työelämään. Opiskelijan kannattaa käyttää esseen pohjana urasuunnittelun itsearviointilomaketta, jonka hän sai ja täytti orientointipäivien aikana. Opiskelija

säilyttää lomakkeen itsellään. Opettajatutor pyytää lomakkeen opiskelijalta viimeistään hops-keskustelua varten.

Opiskelija laatii 5. periodin aikana henkilökohtaisen opintosuunnitelman eli hopsin. Hops sisältää opiskelijan näkemyksen siitä, miten hän aikoo edetä opinnoissaan ja miten hän aikoo yhdistää opintonsa muuhun elämäänsä. Opiskelija päivittää hopsiaan vuosittain. Opiskelijan laatima hops on mainio tietopaketti sekä opiskelijalle että opettajatutorille. Sen vuoksi hops muodostaa oleellisen osan hops-keskusteluja. Opettajatutor käy opiskelijan kanssa hops-keskustelun kerran vuodessa, yleensä 5. tai 1. periodin aikana. Pekka Soive kertoo opettajatutorille tarkan ajankohdan.

Opettajat löytävät kaiken muun tutorointiin liittyvän aineiston intranetistä kohdasta Yksiköt > Hotelli-, ravintola- ja matkailuala > Ohjaus. Opiskelijat puolestaan löytävät kaiken tarvitsemansa aineiston Facebookista mihin vastuututorit päivittävät tiedot vertaistutoreilleen. Opettajatutor voi tehdä lisäksi seuraavia asioita, jotka lisätään hänen vuosityöaikaansa: korvaavuuksien käsittely, vaihtoon lähtevien tai kesäkouluun lähtevien opiskelijoiden opintosuunnittelu sekä markkinointi.

Ryhmän opettaja- ja opiskelijatutorit voivat järjestää omia tutortapaamisia, esimerkiksi yhden syksyllä ja yhden keväällä. Näissä tapaamisissa voitte käsitellä yhteistyötä ja kerrata onnistumisia ja kehittämiskohteita, ja kutsujana voi toimia yhtä hyvin opettajatutor kuin opiskelijatutor. Näiden lisäksi voitte toki tavata muutenkin. On tärkeää, että tutorit ovat jatkuvasti tekemisissä keskenään, jotta pääsette vaihtamaan tietoja ja kuulumisia ja jotta yhteistyönne välittyy myös opiskelijoille. Sopikaa tapaamisia Caffelissa, Omassa polussa tai jossain muualla, kunhan tapaatte. Järjestäkää mahdollisuuksien mukaan yhteisiä tapahtumia ja tapaamisia oman luokan ja myös muiden luokkien kanssa. Opettajatutorin on hyvä kutsua opiskelijatutorit järjestämiinsä tilaisuuksiin ja päinvastoin. Joskus järjestäjinä ja kutsujina voivat olla sekä opettaja- että opiskelijatutorit, varsinkin, kun tapahtuma sisältää muutakin kuin juhlimista.

4.4 Viestinnän eri muodot ja areenat Haagassa

Onnistuneeseen tutorointiin tarvitaan viestintää. Olet sitten callidus-, vastuu-, opettaja- tai opiskelijatutor, niin vastuullasi on edistää ja ylläpitää hyvää viestintää. Tärkeimmät viestintätehtävät koskevat omaa ryhmää ja viestintää toisillenne, mutta myös näiden lisäksi muita tahoja.

Sinulla on käytössäsi monia viestinnän välineitä, mutta yksi niistä on Haagan tutorin opas. Tämän oppaan päivityksen päävastuu on vastuuoopettajatutorilla.

Vastuuopiskelijatutoreiden tärkeä tehtävä on huolehtia, että HELGAlta saadut päivitykset tavoittaa vastuuoopettajatutorin. Tekstin muokkaus tapahtuu vastuuoopettaja- ja vastuuoopiskelijatutorin yhteistyön toimesta. Vastuoopettajatutorin tehtäväksi jää päivitetyn oppaan huolehtiminen opiskelijoille MyNettin kohtaan Opiskelijatoiminta > Tutoritoiminta. Intranettiin polku puolestaan tulee opettajille Yksiköt > Hotelli-, ravintola- ja matkailualan koulutus > Opintoasiat > Ohjaus > Tutorointi.

Haagan yksikön uusien opiskelijoiden yksi ensimmäisistä opintojaksoista on nimeltään Introduction to hospitality and tourism business / Johdatus opintoihin ja työelämään. Se koostuu kolmesta osasta: 1. osallistumisesta orientointitunneille, virkistyspäivään ja kielipäivään 2. henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman (hops) laatimisen sekä hops-keskustelujen käymisen 3. tutustumisesta hotelli-, ravintola- ja matkailualan verkostoihin ja yritysmuotoihin. Kurssin sisältö on Moodlessa nimellä Oma Polku. Vastuoopettajatutor päivittää Oma Polku –moodlepohjan ja lähettää sen opettajaturoreille. Opettajatutorit voivat hioa pohjaa haluamallaan tavalla. Opintojakso pidetään nuoriso- ja aikuisopiskelijoille. Nuorisoryhmien opintojakson sisällöstä vastaa vastuuoopettajatutor.

Opettaja- ja opiskelijatutorit tapaavat toisensa ja opiskelijansa Moodlessa Oma polku -sivulla. Oma polku toimii opettajatutorien viestinnän välineenä koko opintojen ajan opiskelijoille. Oma polku sisältää omat uutispalstansa opettajatutoreille. Opettajatutor voi ottaa toisinaan yhteyttä opiskelijoihinsa Oman polun välityksellä, jotta opiskelijat muistavat, että opettajatutor on olemassa heitä varten.

Opettajatutor kertoo ajankohtaisista asioista ja kyselee kuulumisia. Opettajatutor muistuttaa opiskelijoita vähintään urapäivän ajankohdasta, joka on tammikuussa ja koulutusohjelmajohtajien moduuli-infosta, mikä taas puolestaan pidetään vuoden vaihteesta. Lisätietoa saa Haagan opinto-ohjaajalta Pekka Soivelta. Näiden lisäksi molemmat tutorit on veloitettuja välittämään tietoa opiskelijoille kaikesta, jonka arvelee kiinnostavan opiskelijoita.

5 Näin tein oppaan

Sain Haagan toimipisteeltä toimeksiannon tehdä yksikölle tutoreille oppaan. Mitään tarkempia määräytyksiä ei minulta vaadittu. Eli hyvin pitkälti annettiin vapaat kädet toimia oman visioni mukaan. Tein oppaan käyttäen hyväkseni havainnointia, kyselyjä sähköpostilla, erilaisilla tietoteoksilla ja kokemuksillani vastuututorina. Tein oppaasta kaiken itse, mutta entinen työparini Sirke Lohtaja-Ahonen huolitteli viestinnän asiantuntijana oppaan kielen. Hain ja sain myös Sirke Lohtaja-Ahoselta paljon palautetta ja neuvoja muutenkin kuin opinnäytetyön ohjaajana. Myös nykyinen Haagan vastuupettajatutor sekä tämän hetkiset vastuupiskelijatutorit auttoivat minua päivittämään tietojani. Näiden lisäksi annoin oppaan luettavaksi vanhalle tutorille ja keräsin palautetta myös sitä kautta.

Opas on tämän raportin liitteenä (liite 1). Tein siitä sähköisen julkaisun, jotta sitä on helppo muokata. Ajatuksena, että päivittäminen olisi nopeaa, mutta myös uuden version julkaiseminen ei saisi viedä liikaa kenenkään työaikaa. Tämän lisäksi sen saa tulostettua kätevästi A5 –paperikokoiseksi vihkoksi itselleen vaikkapa laukkuun. Tarkoitukseni oli pitää opas kevyenä, jotta ei ole liian raskas lukea ja kulkee mukana tutoroinissa. Opas julkaistaan MyNettiin opiskelijoille ja intranettiin opettajille. Tästä tiedotetaan vielä ennen 24.12.2013 koulun kanavien kautta tiedotteella.

5.1 Kohderyhmä ja tavoitteet

Aloitin ennen tekstin tuottamista, kysymällä itseltäni, kenelle ja miksi kysymykset. Päätökseen jälkeen koin, että haluan selkeästi tuoda mukaan muuta kuin vain opiskelijatutorit. Tämän päätöksen jälkeen ainoa looginen lisäys kohderyhmään oli opettajatutorit. Tämän tutoroppaan pääkohderyhmä on siis Haagan opettaja- ja opiskelijatutorit. Tarkan kohderyhmä määrittelyn avulla pääsin etenemään helpommin, koska tämän jälkeen tiesin millä tyylillä lähdän kirjoittamaan opasta.

Toinen tärkeä asia oli määritellä oppaalle tavoite. Tavoite pitää olla joku muu kuin, että saa työn valmiiksi. Vaikka sekin on tavoite, mutta se ei helpoita kirjoittamisen

etenemistä. Halusin, että oppaasta opiskelija- ja opettajatutorit saavat tutoroinnissa tarvittavat tiedot ja ohjeet seuraaville vuosille. Tästä syystä määrittelin, että oppaan tavoite on tuoda uusille tutoreille tietoa opiskelijoiden perehdyttämisestä, tutoroinnista ja ryhmytyimisestä

5.2 Suunnittelusta toteutukseen

Ensimmäisenä mietin miten tulen julkaisemaan oppaan, tämän jälkeen rupesin miettimään ulkonäköä mielessäni. Hieman hahmottamaan minkä tyylinen se voisi olla. Hahmottelin ensin kynällä paperille karkeita otsikoita ja kokeilin mikä olisi sopivan kokoinen kädelle. Totesin, että A5 –kokoinen vihkotyylinen malli sopi hyvin kädelle ja fontti ei mene liian pieneksi. Tässä huomioin kohderyhmäni, että siitä löytyy monen ikäistä lukijaa ja aivan pientä fonttia tiesin, että en voi laittaa missään vaiheessa oppaseen. Tämä tietenkin aiheutti hieman ongelmia myös minun oman tavoitteeni suhteen, kun halusin oppaan pysyvän ohuena.

Julkaisuvaihtoehtoina en lopulta pitänyt kuin kahta. Ensimmäinen oli kevyt painettu opas, mutta totesin, että sen päivitettävyyks olisi todella hankalaa ja kuluttaisi paljon turhaa paperia. Toinen vaihtoehto olisi tehdä word –dokumentti siten, että sen saa tulostettua tarvittaessa itsellensä. Tässä ainoa mitä jäin miettimään oli sen tyylikkyys. Päädyin silti sähköiseen julkaisuun. Oppaan tein siten, että tiedoston muokkaaminen on salasanan takana, jotta vain sen päivittämiseen oikeutetut henkilöt pääsevät käsiksi sen sisältöön.

Viimeiseksi jäin miettimään ulkonäköä ja siitä minulla oli paljon eri väri versioita joita kokeilin, mutta päädyin silti HAAGA-HELIAN siniseen ja vihreään. Valitsin siis hillityn värimaailman oppaseen. Tämä suhteellinen yksinkertainen värimaailma miellytti myös vanhaa tutoria joilta kysyin mielipidettä muutamassa kohdassa opasta tehdessä

Tiedon keruu alkoi minun osaltani jo vuosilta 2009-2010 kun olin vastuututorina ja kehitimme työparini kanssa Haagan tutorointia yhdessä. Tällä ajanjaksolla tuli paljon havainnointia aiheesta, sekä kirjoitettuja ohjeita. Nämä olivat hyvä pohja, mutta eri määritelmiin ja oppaan kirjoittamiseen piti hakea kyllä paljon niihin liittyviä tietoja lisää.

6 Pohdinta ja johtopäätökset

Opinnäytetyön valmiiksi saaminen oli minulla pitkä projekti, mutta niin kuin kaikki projektit, ne loppuvat joskus. Projekteilla on myös tunnetusti tapana hieman venäsyystä tai toisesta, niin tässäkin valitettavasti kävi. Se mitä tämä on opettanut, että ikinä ei kannata luovuttaa, vaikka kuinka tuntuisi välillä mahdottomalta. Tämän tyyllisestä sinnikkydestä ei varmasti ole haittaa tulevaisuudessa. Oli ala sitten, mikä tahansa. Aikatauluni ei pitänyt, muuta kuin vasta aivan loppuvaiheessa. Se mitä tekisin toisin, samantyyllisen projektin osuessa vastaan, olisi realistiset aikataulut heti alkuun. Jättäisin varaa myös sairastumisille tai muille yllättäville käännteille. Eli voidaan sanoa, että olen myös oppinut parempaan ajanhallintaan.

Haagan tutorin opas on mielestäni onnistunut ja siitä on hyötyä seuraavilla vuosikursseille vielä pitkään jos sitä vain päivitetään. Siinä on mielestäni selkeä rakenne ja se on silmälaitavissa. Fontti ei pitäisi olla liian pientä, jotta kaikki näkevät tekstin helposti. Ylimääräiset visuaaliset temput on jätetty pois ja keskitytty yksinkertaiseen ja siistiin kokonaisuuteen. Ottaen huomioon myös sen, että oppaseen jätetty tilaa tehdä myös muistiinpanoja.

Tavoite oli tehdä Tutorin opas Haagan –toimipisteelle ja itse oppaan tavoite oli tuoda uusille tutoreille tietoa opiskelijoiden perehdyttämisestä, tutoroinnista ja ryhmäytymisestä. Mielestäni olen onnistunut näissä tavoitteissa hyvin, mutta todellinen palaute saada vasta sitten, kun oppaat pääsevät tutoreiden käsiin. Tässä on yksi kohta missä on mahdollisuus lisätutkimuksille ja opinnäytetyölle. Voitaisiin esimerkiksi tutkia oppaan vaikutusta Haagan tutoroinnin laatuun.

Lopuksi piti vielä miettiä miten saan oppaan varmasti yksikköön käyttöön. Tähän ajattelin ottaa hyödyksi tiedotteen, koulun ilmoituskanavat ja sosiaalisen median. Pyytäisin opintotoimistoa laittamaan MyNettiin ilmoituksen oppaan julkaisemisesta ja opettajille myös tiedoksi samalla intraan ilmestyneestä oppaasta. Näiden lisäksi pyytäisin Haagan vastuututoreita levittämään heidän sosiaalisen median kanavien kautta

tietoa tästä uudesta oppaasta, jotta se saavuttaisi heti mahdollisimman suuren yleisön ja pääsisi osaksi jo ensi huhtikuun Haagan tutorkoulutuksia.

6.1 Kehittämisehdotukset

Tulevaisuudessa kannattaakin enemmän panostaa sosiaalisen median hyödyntämiseen ja markkinointiin sitä kautta. Callidustutoroinnin kehittyessä pystytään tarjoamaan myös palveluita verkon välityksellä, käyttäen apuna erilaisia verkkokameroita ja reaaliaikaisia viestintävälineitä. Tällainen palvelu on jo esimerkiksi Amerikassa osoitteessa www.tutor.com. Sivustolta saa apua eri aineisiin ja kotitehtävien tekoon. Tämän tyylliseen toimintaan kannattaa myös HELGAN tulevaisuudessa tähdätä.

Toinen mitä kummastelin opinnäytetyötä tehdessäni oli HELGAN sivujen puuttellisuus koskien tiedon etsimistä. Esimerkiksi en löytänyt mistään HELGAN internet-sivuilta heidän tutorin opasta. Jouduin ottamaan sähköpostilla yhteyttä, jotta sain tämän teoksen haltuuni. Tässä on mielestäni selkeä parannusehdotus myös ajatellen kaikkia tutoreita jotka kaipaavat tuota opasta. Ei voi olla pelkästään paperinen versio enää 2000-luvulla.

Kolmas kehittämisehdotus osuu myös HELGAan, mutta tämä olisi suhteellisen yksinertainen jopa toteuttaa ilman suurempia työtunteja. Tutorpassi on tällä hetkellä paperinen ja opiskelijatutoreiden pitää kerätä niihen puumerkkejä vastuuo opiskelijatutorilta. Kannattaisikohan tässä harkita sähköistä tutorpassia ja kuittaus menetelmä olisi vastuututoreilla jonkun linkin takana.

Lähteet

Andersen & Martikkala 2010a. Valtista vertaistukea valmistumiseen!. Oulun seudun ammattikorkeakoulu 10/2010. Luettavissa:
http://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/23248/oamk_tkjulkaisu_21.pdf?sequence=1 Luettu:2.12.2013.

Andersen & Martikkala 2010b. Valtista vertaistukea valmistumiseen!. Oulun seudun ammattikorkeakoulu 10/2010. Luettavissa:
http://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/23248/oamk_tkjulkaisu_21.pdf?sequence=1 Luettu:2.12.2013.

Haapaniemi, T., Voutilainen, U. & Tiainen, M. 2004. Tutorointi opintojen edistäjänä. Kuopion yliopiston julkaisuja F35. Luettavissa: <http://urn.fi/URN:ISBN:951-27-0120-0>. Luettu: 26.9.2009.

Hakanen, J. & Puro, U. 2000. Tutoritoiminnan opas. Työväen sivistysliitto. Helsinki.

HELGA 2013a. Tutorointi. Luettavissa: <http://www.helga.fi/toiminta/tutorointi/>
Luettu: 2.12.2013.

HELGA 2013b. Callidus-tutorointi. Luettavissa:
<http://www.helga.fi/toiminta/tutorointi/callidus-tutorointi/> Luettu: 09.12.2013

Jussila, R., Ojanen, E. & Tuominen, T. 2008. Tieto Kirjaksi. 1.-2. painos. Kansanvalistusseura. Helsinki.

Järvinen, H. Tutorointi osana perehdytystä : case Orbis Oy. Tapaustutkimus: Orbis Oy. Amk-opinnäytetyö. Haaga Instituutin ammattikorkeakoulu, Helsingin liiketalousinstituutti. Helsinki.

Karhu, M., Salo-Lee, L., Selänne, M., Sipilä, J., Söderlund, L., Uimonen, T. & Yli-Kokko, P. 2005. Asiantuntija viestii –ajatuksesta vaikutukseen. Infoviestintä Oy. Helsinki.

Karmavuo, R. 2009. HAAGA 40 vuotta tarinoita. Haaga Instituutti -säätiö. Helsinki.

Kähkölä, S. & Paloste, A. 1996. Tutoropettajan käsikirja. Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun julkaisuja. Sarja C: Opetusmateriaalit 1/1996. Kemi.

Lehtinen, E. & Jokinen, T. 1996. Tutor. Itsenäistyvän oppijan ohjaaja. Atena. Jyväskylä.

Lerkkanen, J. 2002. Koulutus- ja uravalinnan ongelmat : koulutus- ja uravalinnan tavoitteen saavuttamista haittaavat ajatukset sekä niiden yhteys ammattikorkeakouluopintojen etenemiseen ja opiskelijoiden ohjaustarpeeseen. Väitöskirja. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja 14/2002. Jyväskylä.

Lonka, K. 1997. Rohkene tutoroida. Opas oppimisen psykologiaan. Helsingin yliopisto Opintoasiaintoimiston julkaisuja 15/1997. Helsinki: Yliopistopaino.

Lämsä, A. 2012. Miltä musta tuntuu? Masennus ja siitä toipuminen. PS-kustannus. Jyväskylä.

Mikkola, A. 9.4.2010. Opetusneuvos. Korkeakoulu- ja tiedeyksikkö. Opetusministeriö. Sähköpostiviesti.

Moitus, S., Huttu, K., Isohanni, I., Lerkkanen, J., Mielityinen, I., Talvi, U., Uusi-Rauva, E., Vuorinen, R. 2001. Opintojen ohjauksen arviointi korkeakouluissa. Helsinki: Korkeakoulujen arviointineuvosto 13:2001. Edita. Helsinki

Nikkanen, L. 2004. Ammattikorkeakouluopiskelijoiden kokemuksia opintojen ohjauksesta. Kever. 3/2004. Luettavissa:
<http://www.uasjournal.fi/index.php/kever/issue/view/50>. Luettu: 8.9.2013.

Ojanen, S. 2009. Ohjauksesta oivallukseen: ohjausteorian käsittelyä. Gaudeamus. Helsinki.

Onnismaa, J., Pasanen, H., Spangar, T. 2000. Ohjaus ammattina ja tieteenalana 1. Ohjauksen lähestymistavat ja ohjaustutkimus. PS-kustannus. Juva.

Race, P. & Brown, S. 1993. 500 Tips for Tutors. Kogan Bage. London.

Rentola, M. 2008. Hyvä Opas. Teoksessa Jussila, R., Ojanen, E. & Tuominen, T. Tieto Kirjaksi. 1.-2. painos. Kansanvalistusseura. Helsinki.

Saari, M., Ukkonen, P. & Westeberg, E. 2000. Tutoroinnin kehittäminen Mercuria business schoolissa. Amk-opinnäytetyö. Helsingin liiketalouden ammattikorkeakoulu. Helsinki.

Uimonen, T. 2003. Taitoa tekijälle, tehoa teksteihin – opas tiedottavaan kirjoittamiseen. Inforviestintä Oy. Helsinki.

Valkamo, J. 2006. Callidus tutorointi Haagassa. Luettavissa: http://www3.hamk.fi/oped-exo/dokumentit/paatosseminaari/081206/Callidus_tutorointi_Haagassa.pdf Luettu: 09.12.2013

Valpola, V. 2000. Suuri sivistyssanakirja. WSOY. Helsinki.

Vuorensivu, H. 2009. Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun julkaisu B:18. Jyväskylä. Luettavissa: http://www.karelia.fi/julkaisut/sahkoinenjulkaisu/B18_verkkojulkaisu.pdf Luettu: 2.12.2013

Wisker, G., Exley, E., Antoniou, M. & Ridley, Pauline. 2008. Working one-to-one with students : supervising, coaching, mentoring, and personal tutoring. Routledge. New York.

WSOY 2010a. Tietosanakirja. Luettavissa: <http://www.facta.fi/tietosanakirja/98125>.
Luettu: 14.1.2010.

WSOY 2010b. Tietosanakirja. Luettavissa:
<http://www.facta.fi/tietosanakirja/80008471>. Luettu: 14.1.2010

Liitteet

TUTORIN OPAS

Tutorin opas

Haagan opettaja- ja
opiskelijatutoreille

Sisällys

Alkusanat tutorille	1
Tutorin sanasto	2
1 Tutorointi opiskelijan tukena	5
1.1 Miksi tutoroida?	6
1.2 Helgan tutorkoulutus	7
1.3 Haagan tutorkoulutus	7
2 Haagan tutorit	9
2.1 Opettajatutor	9
2.2 Opiskelijatutor	10
2.3 Callidustutor	11
2.4 Vastuututor	13
3 Orientointipäivät ja ryhmäytyminen	15
3.1 Leikkejä	17
3.2 Pelejä	20
3.3 Vinkkejä tapahtumiin ja aktiviteetteihin	20
4 Tutorin vuosikalenteri ja päätehtävät	22
5 Tutorin muut tehtävät	25
5.1 Roolimalli	25
5.1 Tutorin viestintä	26
Loppusanat	27

Alkusanat tutorille

Onneksi olkoon, uusi opiskelija- ja opettajatutor! Olet ryhtymässä tärkeään työhön, opiskelijoiden ohjaamiseen.

Haagan tutorin oppaasta saat tukea opiskelijoiden perehdyttämiseen, ryhmäyttämiseen ja kaikkeen muuhunkin, mitä tarvitset onnistuneeseen tutorointiin. Vuosikalenterista, näet, mihin keskityt milloin, mikä helpottaa asioiden muistamista. Saat vinkkejä erilaisiin ryhmäytymisleikkeihin ja muihin tilanteisiin sekä valmiita tekstipohjia hyödynnettäväksi tutoroinnissa.

Haagan tutorin opas on tehty tukemaan tutorointia Haagassa. Siksi se on tehty Haagan näkökulmasta. Tutustu myös HELGAN tutorin oppaaseen! Tämä opas täydentää sitä.

Haagan tutorin opas on tehty Haagan kaikille opiskelija- ja opettajatutoreille. Toivon että siihen tutustuvat myös muut opiskelijat ja opettajat, jotta he pääsevät tutustumaan tutorin rooliin ja tehtäviin.

Oppaan päivittämisestä ja jakelusta vastaavat vastuututorit.

Menestystä ohjaamiseen!

Niklas Lindroos
vastuututor v. 2009 – 2010.

Tutorin sanasto

Callidustutor on opiskelija, joka tuntee osaavansa jonkin opetettavista oppiaineista niin hyvin, että voi auttaa toisia opiskelijoita oppimaan. HELGA kouluttaa callidustutoreita kaksi kertaa vuodessa, syksyisin ja keväisin.

Fuksi on ensimmäisen vuosikurssin opiskelija.

HELGA on ammattikorkeakoulu HAAGA-HELIAn opiskelijakunta.

HOPS on henkilökohtainen opintosuunnitelma, jonka jokainen opiskelija tekee opintojensa alussa ja jota hän päivittää vuosittain.

Moodle on sähköinen oppimisympäristö.

Oma polku on Moodlessa oleva sivu, joka toimii tutorien ja opiskelijoiden välisenä viestintäkanavana kolmen vuoden ajan. Omassa polussa on myös opintojakson Johdatus opintoihin ja työelämään tehtävät ja niiden palautuskansiot.

Orientointipäivät auttavat uusia opiskelijoita orientoitumaan opintoihin sekä Haagaan ja sen pelisääntöihin. Päätehtäväsi on saada ryhmäsi ryhmäytymään, tutustuttaa opiskelijasi kouluun ja antaa opiskelijalle hänen tarvitsemansa työkalut ennen kuin opintojaksot alkavat.

Opettajatutor on ryhmäkohtainen vertaisohjaaja Haagassa, tuttavallisemmin sanottuna pelkkä tutor eli Sinä!

Opintopiste on Euroopan unionin luoma standardi opiskelun mittaamiseen. Opintopiste lyhennetään usein muotoon op. 1 op vastaa noin 27 tunnin työpanosta. Opiskelijatutoroinnista saa 3 opintopistettä, vastuututoroinnista 5 opintopistettä ja callidustutoroinnista 1–5 opintopistettä toteutuneiden työtuntien mukaan.

Opiskelijatutor on ryhmäkohtainen vertaisohjaaja Haagassa, tuttavallisemmin sanottuna pelkkä tutor eli Sinä!

Palvelutehtävä vastaa kysymykseen, miksi tutorointia tehdään? Tutorointia tarvitaan, jotta opiskelija saa apua ja tukea opintoihinsa. Palvelutehtävän toteuttamiseen kuuluu motivointia, rohkaisua, viestintää, yhteishengen luomista, kunnioitusta, ymmärtämistä, kuuntelemista, arviointia, palautteen antamista ja hakemista sekä aktivointia.

Ryhmäytyminen on prosessi, jossa joukosta ihmisiä muodostuu ryhmä. Ryhmä taas on sellainen joukko ihmisiä, joita yhdistää jokin asia, esim. opiskelu. Sinun tehtäväsi on saada ryhmä toimimaan itsenäisesti.

Ryhmäyttää on suurin piirtein sama kuin tutustuttaa. Sinä autat ryhmää ryhmäytymään.

Tutorjaosto on HELGAN päätöksiä tekevä ja toteuttava toimija. Jaosto koostuu vastuututoreista. Jaoston puheenjohtajana toimii HELGAN tutorvastaava. Jaoston täysivaltaisena jäsenenä toimii 1–2 opinto-ohjaajaa. HELGAN kansainvälinen eli kv-tutorsihteerit toimii tutorjaoston kokousten valmistelijana ja sihteerinä. Tutorjaoston toiminta ei ole kaavoihin kangistunutta, mutta budjetoinnin, koollekutsumisen ja muun toiminnan ohjenuorat määritellään HELGAN jaosto-ohjesäännössä. Kokouksista kirjoitetaan muistio, joka on kaikkien vertaistutoroinnin toimijoiden saatavissa.

Tutorkoulutus auttaa tutoria oppimaan tutorille tärkeät asiat. Koulutusta järjestävät HELGA ja Haaga. HELGAN koulutuksia on kaksi kertaa vuodessa, huhtikuussa ja marraskuussa. Näistä Haagan tutorit osallistuvat vain huhtikuun tilaisuuteen. Haagan koulutuksia on kolme. Ensimmäinen on touko-kesäkuussa, toinen elokuun puolivälissä ennen orientointia ja kolmas orientoinnin päätyttyä.

Tutorointi tarkoittaa opiskelijan ohjaamista tämän opinnoissa ja opiskeluun liittyvissä asioissa.

Tutorpassi on työvälinaasi, johon kirjaat tutor-osallistumisesi. Vastuututor hyväksyy osallistumisesi kuittaamalla ne tutorpassiin. Tutorpassiin merkitään kaikki tutorointiin liittyvä toiminta eli orientointipäivät, orientointitunnit, kouluesittelyt ja muut tapahtumat.

Tutorsopimus on kirjallinen sopimus, jonka jokainen opiskelijatutor allekirjoittaa HELGAN järjestämässä Kiljavan tutor-koulutuksessa.

Vastuopettajatutor on yksi Haagan opettaja, joka vastaa Haagan opettajatutoroinnista. Vastuopettajatutor kehittää ja koordinoi tutorointia vastuupöskelijatutorien kanssa. Hän toimii myös yhteyshenkilönä tutorien ja opettajien välillä.

Vastuupöskelijatutor on yksi Haagan entisistä tutoreista. Vastuupöskelijatutoreita on yleensä kaksi. He kehittävät ja koordinoivat tutorointia vastuopettajatutorin kanssa. He toimivat myös yhteyshenkilöinä tutorien ja opiskelijoiden välillä sekä Haagan ja HELGAN välillä sekä. Vastuupöskelijatutorit ovat HELGAN tutorjaoston jäseniä.

Vastuututor vastaa oman toimipisteensä tai koulutusohjelmansa tutoroinnin kehittämisestä ja koordinoinnista sekä tutorointiin liittyvästä viestinnästä, ks. vastuopettajatutor ja vastuupöskelijatutor.

Vertaistutor on opiskelijatutor.

Virkistyspäivä on rento päivä Vierumäen toimipisteessä, jonne sinä ja ryhmäsi pääsette. Vierumäen toimipisteen opiskelijat järjestävät kerran vuodessa iloisen päivän erilaisten aktiviteettien parissa.

1 Tutorointi opiskelijan tukena

Tutorointi on opiskelijoiden ohjaamista tämän opinnoissa ja opiskeluun liittyvissä asioissa. Opiskelijatutorointi on vertaistukea, jota opiskelija, eli sinä, annat toiselle opiskelijalle.

Haagan hyvä henki on asia, jonka jokainen haagalainen haluaa säilyvän. Haagan henki syntyy ennen kaikkea yhteisöllisyydestä. Se näkyy toimimisena tasavertaisena ryhmän jäsenenä, avoimuutena, vastuunottamisena, vastuullisuutena ja välittämisenä. Sitä myös sinun on tutorina tärkeä välittää opiskelijoillesi.

Yksi Haagan erikoisuuksia onkin opettaja- ja opiskelijatutoreiden tiivis yhteistyö. Aluksi tämä malli saattaa tuntua haastavalta, koska se rikkoo perinteistä ajattelutapaa opettajasta ja opiskelijasta, mutta tätä yhteistyötä voidaan pitää Haagan tutoroinnin yhtenä parhaimpina puolina.

Haagassa tehdään paljon ryhmitöitä, mikä on yksille helppoa ja toisille hankalaa. Sinun tehtäväsi on auttaa opiskelijoita kertomalla ryhmitöiden hyvistä puolista ja omista kokemuksistasi sekä antamalla vinkkejä, jotka auttavat aikataulujen sopimisessa, töiden etenemisessä ja ylipäättänsä niiden valmistumisessa.

Kaikki kokemuksesi ovat kullannarvoisia. Kerro esimerkiksi, miten opiskeluperiodit rakentuvat, miten yhdistää työ ja opiskelu ja miten hakea harjoittelupaikkaa.

1.1 Miksi tutoroita?

Tutoriksi hakeutuvat pitävät palvelemisesta, auttamisesta ja ohjaamisesta. Sinäkin haluat todennäköisesti arkielämässäkin auttaa ihmisiä, opastaa ja olla tukena, ja nautit uusiin ihmisiin tutustumisesta.

Syyn tutoriksi ryhtymiseen pitää olla sinulle selvä. Kysy itseltäsi, mitä haluat saavuttaa tältä tutorointivuodelta? Kirjoita syy itsellesi tähän:

Tämä syy ohjaa toimintaasi tutorina. Parhaimmillaan se on oma palvelulupauksesi. Kerro se muille tutoreille ja myös opiskelijoillesi! Näin he tietävät, mihin olet pyrkimässä.

Tutorointi on tutorille myös oppimistilaisuus. Tutor oppii vanhoilta tutoreilta ja koulutustilaisuuksista. Vuosi tutorina antaa sinulle paljon esiintymiskokemusta, johtamiskokemusta ja varmasti uusia ystäviä. Sen lisäksi, että saat tutoroinnista paljon itsellesi, ryhmäsi saa varmuutta opiskeluun, mahtavia elämyksiä ja mahtavan ryhmähengen, joka tukee opintoja reilun kolmen vuoden ajan.

Tutoroinnista saat myös opintopisteitä. Tämä ei kuitenkaan saa olla syy ryhtyä tutoriksi. Ota se ennemmin kivana lisänä!

1.2 Helgan tutorkoulutus

Opiskelijatutorit osallistuvat kahteen koulutukseen, joista ensimmäisen järjestää HELGA ja toisen Haaga. Opettajatutorien tulee osallistua vain Haagan koulutukseen, mutta he ovat lämpimästi tervetulleita myös HELGAN koulutukseen!

HELGAN tutorkoulutus järjestetään Kiljavan koulutusleirillä vuosittain. Koulutus kestää kaksi päivää, ja siihen osallistuvat kaikki HAAGA-HELIAN tutorit. Koulutuksen aikana kuulet eri puhujia, harjoittelet ryhmäytymistekniikoita, opiskelet ja pidät yllä rentoa tutortunnelmaa. Koulutusleirin päätteeksi jokainen tutor kirjoittaa tutorsopimuksen, jossa hän sitoutuu noudattamaan HELGAN asettamia sääntöjä, sekä sitoutuu tutoroimaan kokonaisen vuoden omassa yksikössään.

1.3 Haagan tutorkoulutus

HELGAN koulutuksen jälkeen alkaa Haagan tutorkoulutus, joka perehdyttää sinut Haagan tutoroinnin käytäntöihin. Koulutuksen lopullisen sisällön suunnittelevat Haagan vastuututorit.

Opettaja- ja opiskelijatutorien välisen yhteistyön suunnittelu alkaa orientointipäiviä edeltävänä keväänä. Ensimmäisen vuosikurssin tutorit tapaavat kolmasti:

- ensin touko–kesäkuussa
- toisen kerran elokuun puolivälissä juuri ennen orientointia
- kolmannen kerran orientoinnin päätyttyä.

Koulutuksen aikana tutustut muihin opettaja- ja opiskelijatutoreihin ja varsinkin omaan työpareihisi eli siihen opettajatutoriin tai niihin opiskelijatutoreihin, joiden kanssa huolehdit omasta ryhmästäsi. Koulutuksessa mietitte tutoroimanne ryhmän tavoitteita ja testaatte erilaisia ryhmäytämistekniikoita. Lopuksi sovitte, mitä teette orientointipäivien aikana ja sen jälkeen.

Sopikaa Haagan ensimmäisessä tutorkoulutuksessa, mitä viestintäkanavia käytätte eri osapuolten kanssa. Anna opiskelijaryhmällesi yhteystietosi ja kerro, mistä ne löytyvät Moodlesta myös myöhemmässä vaiheessa. Ja neidän löytyvät Moodlen toteutuksesta Oma polku.

Opiskelijatutor saa tutoroinnista 3 opintopistettä. Opintopisteet saat, kun suoritat 81 tunnin edestä merkintöjä tutorpassiin, jotka vastuututor kuittaa hyväksytyksi. Opiskelijatutorin vastuulla on itse siis kerätä näitä merkintöjä ja pyytää kuittaukset.

Näiden tuntien lisäksi tulee kirjoittaa lyhyt tutorraportti. Tähän raporttiin löytyy mallipohja HELGAN internet-sivuilta kohdasta toiminta ja materiaalit.

Opettajatutor saa tutoroinnista tietyn tuntimäärän, joka kirjataan hänen työaikasunnitelmaansa. 1. vuoden tutoroinnista tulee 2 työtuntia opiskelijaa kohden, 2. vuoden 1 työtunti ja 3. vuoden tutoroinnista 1 työtunti. Opettajatutor ei raportoi työstään.

2 Haagan tutorit

Opettajatutorit ja opiskelijatutorit tekevät Haagassa tiivistä yhteistyötä. Seuraavasta tekstistä selviävät heidän tehtävänsä.

2.1 Opettajatutor

Opettajatutor vastaa yhden ryhmän tutoroinnista opiskelijatutoriensä kanssa. Opettajatutoroinnin tavoitteena on tukea opiskelijaa tämän ammatillisessa kasvussa ja itseohjautuvuudessa opintojen eri vaiheissa.

Opettajatutorin rooli voi olla opettajalle haastava, koska sinun pitää toimia välillä opettajana ja välillä tutorina – ja pystyä toimimaan näissä kahdessa roolissa eri aikaan. Jos olet tutorina myös opettaja, tutorointi kärsii, koska silloin opiskelija ei välttämättä pysty viestimään vapaasti. Tutorina toimiessasi on tärkeää, että et anna valmiita suunnitelmia tai vastauksia, vaikka sinulla saattaisi niitä olla.

Tutorin toiminta muistuttaa hyvän opettajan tai ohjaajan toimintaa. Erona on se, että sinä katselet ryhmää ohjaajaa tai opettajaa etäämmältä. Tämä mahdollistaa tasapuolisen kokonaiskuvan hahmottamisen tilanteista tai ongelmista.

Opettajatutor voi ottaa Oman polun välityksellä yhteyttä aika ajoin omaan ryhmäänsä, jotta opiskelijat muistavat, että olet olemassa heitä varten. Voit kertoa ajankohtaisia asioita ja kysellä kuulumisia.

2.2 Opiskelijatutor

Opiskelijatutor vastaa yhden ryhmän tutoroinnista opettajatutorin kanssa. Opiskelijatutorin tavoite ei juuri poikkea opettajatutorin tavoitteesta, vaan tavoitteesi on olla tutoroitavan ryhmän tukena koulumaailmassa. Tulet olemaan opettajatutoriakin tiiviimmin yhteydessä ryhmäsi kanssa.

Olet vielä opettajatutoriakin tärkeämmässä tehtävässä, koska roolissa, koska sinun pitää näyttää esimerkkiä käyttäytymisessä ja opiskelemisessa. Tällaisen roolin mukana tulee tietenkin myös suuri vastuu. Sinua kuunnellaan ja sanasi vaikuttavat uusien opiskelijoiden käsityksiin ja ajatuksiin.

Vastaat tekemisistäsi vastuututorille. Toimit vastuututorin korvina myös käytävillä ja niissä keskusteluissa, joita käyt ryhmäsi kanssa. Sinä saat ja sinun pitääkin kääntyä vastuututoreiden puoleen aina, jos et osaa itse ratkaista jotain ongelmaa.

Sinun on hyvä katsoa myös ryhmääsi sillä silmällä, että mietit siitä mahdollisia tutorehdokkaita. Näin sinulla on mahdollisuus antaa suosituksia vastuututoreille tutorien rekrytoinnin käynnistyessä helmikuussa. Tämä helpottaa uusien, hyvien tutorien valitsemista.

2.3 Callidustutor

Callidustutor tarkoittaa opiskelijaa, joka kokee osaavansa jonkin oppiaineen niin hyvin, että pystyy opettamaan sitä myös muille. Hän ei siis ole koulutettu asiantuntija. Callidustutorina sinun tehtäväsi on käytännössä siis tehdä itsestäsi tarpeeton.

Callidustutorointi on tuotu Suomeen Amerikasta, jossa sitä on harjoitettu pitkään. Callidustutoriksi ryhtyminen vaatii kahden illan callidus-koulutuksen, jossa saat tarvittavat tiedot tehtävän suorittamiseksi. Koulutuksen järjestää HELGA, ja lisätietoa koulutuksista saat vastuututorilta.

Callidustutoroinnin ideana ei ole antaa suoria vastauksia, vaan tehtäväsi on ohjata opiskelija hakemaan tieto oikeasta paikasta tai auttaa ymmärtämään asia.

Callidustutorointia voit tehdä ryhmässä eli opintopiirissä tai kahden kesken. Kahdenkeskisestä tutorointitapaamisesta voit tehdä vieläkin yksilöllisemmän ja räätälöidymmän tapaamisen kuin opintopiirissä.

Usein käy niin, että opiskelijat eivät tunne callidustutorointia tai eivät tiedosta olevansa sopivia callidukseksi. Siksi opettaja- tai opiskelijatutorin kannattaa suositella callidustutorointia kaikille opiskelijoille ja keskustella kahden kesken sellaisen opiskelijan kanssa, joka tuntuu sopivan callidukseksi. Kehota callidustutoroinnista kiinnostunutta hakemaan lisätietoa HELGAN internet-sivuilta. Samasta paikasta callidus-kandidaatti löytää myös callidus-hakemuksen, joka hänen tulee täyttää.

Callidusturoroinnin ohella on hyvä antaa vinkkejä myös ajanhallintaan, erilaisiin lukutekniikoihin ja oppimis –
tyyleihin.

2.4 Vastuututor

Vastuututorit vastaavat yksikkönsä tutortoiminnasta. Haagan vastuututorit kehittävät ja koordinoivat tutorointia Haagassa. Vastuuopiskelijatutorit toimivat yhteyshenkilöinä Haagan ja HELGAN välillä. Vastuuopettajatutor puolestaan toimii yhteyshenkilönä tutorien ja opettajien välillä.

Vastuututorointiin tarvitaan viestintää ja sen suunnittelua. Vastuututorit järjestävät säännöllisesti tutorkokouksia, joissa kaikki Haagan tutorit tapaavat toisensa. Mitä tarkemmin vastuuopettaja- ja vastuuopiskelijatutoreina mietitte näiden kokousten sisältöä etukäteen ja niiden tavoitteita, sitä paremman kuvan muut saavat yhteistyöstänne ja sitä paremmin viestinne välittyy muille tutoreille. Näin mahdollistatte toiminnan kehittämisen.

Vastuuopettajatutorin tärkein tehtävä on toimia linkkinä monien tahojen välillä. Näitä ovat nuorten ja aikuisten opinto-ohjaajat, suomen ja englanninkieliset opinto-ohjaajat, erityisohjaajat, kansainväliset eli kv-koordinaattorit, orientointipäivien ohjelman laatija sekä orientointitunneista vastaava. Näiden lisäksi tietenkin tehtävänäsi vastuuopettajatutorina on toimia linkkinä koulutusohjelmajohtajien ja yksikön johtajan välillä.

Vastuuopettajatutorin muita tärkeitä tehtäviä on viestiä vastuuopiskelijatutoreille ja opettajatutoreille seuraavista asioista: tutortapaamisiin kutsuminen, orientointipäivien aikana tapahtuvat asiat, virkistyspäivästä tiedottaminen ja kysymyksiin vastaaminen, palautteen kerääminen ja tapaamisten dokumentointi. Näiden lisäksi

opettajatutoreita koskevia viestintätehtäviä tulee ohjelmajohtajilta ja muilta sidosryhmiltä, jotka vastuupettajatutor välittää eteenpäin.

Vastuupöiskelijatutoreiden tärkeimmät tehtävät puolestaan ovat viestiä vastuupettajatutorille ja opiskelijatutoreille seuraavista asioista: orientointipäivät, virkistyspäivät, fuksiaiset, kutsua opiskelijatutoreita tapaamisiin ja pohtia yhdessä tulevaa ja välittää kaikki informaatio eteenpäin mitä HELGA viestii. Näiden lisäksi vastuupettajatutor ja vastuupöiskelijatutor valitsevat seuraavan vuoden uudet vastuupöiskelijatutorit vanhoista jatkavista tutoreista.

Vastuupöiskelijatutor: kaiken tämän lisäksi, muista myös leimata opiskelijatutoreiden tutorpassit!

3 Orientointipäivät ja ryhmäytyminen

Tutorin ensimmäinen suuri haaste ovat orientointipäivät. Niiden aikana luot opiskelijalle ensivaikutelman Haagasta ja koko koulusta.

Orientointipäivien aikana pääset testaamaan uusia taitojasi käytännössä. Kohtaat silloin ensimmäistä kertaa uudet opiskelijat – ja he sinut! On hyvä muistaa, että ensivaikutelman voi antaa vain kerran, joten varaudu kohtaamiseen hyvin. Pidä siis mielessä, että olet heille roolimalli!

Ohjelma orientointipäiville löytyy opettajatutoreille Intranetin kohdasta Yksiköt > Hotelli-, ravintola- ja matkailualan koulutus > Opintoasiat > Ohjaus > Orientointi. Vastuuopettajatutor puolestaan lähettää vastuuopiskelijatutorille ohjelman ja laittaa sen myös Omaan polkuun. Vastuuopiskelijatutorin tehtävä on jakaa tieto opiskelijatutoreille joko facebookissa tai sähköpostilla.

Kerää itsellesi myös opiskelijoiden yhteystiedot ja ehdota, että ne tulevat kaikkien käyttöön. Tiedoista on hyötyä varsinkin aluksi, kun opiskelijat haluavat saada nopeasti yhteyden toisiinsa tai tutoreihin.

Voit kerätä yhteystiedot esimerkiksi seuraavalla sivulla olevaan taulukkoon. Huomioi kuitenkin, että opettajat viestivät opiskelijoille vain koulun määrittelemään sähköpostiin.

Etu- ja sukunimi	Puh. numero	Sähköposti
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
6.		
7.		
8.		
9.		
10.		
11.		
12.		
13.		
14.		
15.		
16.		
17.		
18.		
19.		
20.		
21.		
22.		
23.		
24.		
25.		
26.		
27.		
28.		
29.		
30.		
31.		

3.1 Leikkejä

Leikit, pelit ja muut aktiviteetit ovat oivallinen tapa ryhmäyttää opiskelijat. Osa seuraavista ideoista on poimittu HELGAN tutorin oppaasta. Hyödynnä niitä orientointipäivillä ja tarpeen mukaan muissakin kohtaamisissasi opiskelijoiden kanssa.

Sisäpiiritietoa

Käydään piiriin seisomaan. Käännetään selkä keskustaan päin. Ohjaaja aloittaa sanomalla lempiharrastuksensa ja kääntyy kasvot keskustaan. Sen jälkeen ne, joilla on sama harrastus, kääntävät kasvonsa keskustaan päin. Ne, joilla on yhteinen "vastaus", näkevät näin toisensa. Sen jälkeen yksi niistä, jotka ovat vielä selin, kertoo oman mielenkiintonsa kohteen tai lempiasiansa, minkä jälkeen ne, joilla on yhteinen "vastaus" kääntävät kasvonsa keskustaan päin. Leikkiä jatketaan, kunnes kaikki katsovat samaan suuntaan. Mielenkiinnon kohteina voivat olla erilaiset harrastukset, vapaa-ajan toiminnot tai musiikkityylit. Lempiasioina voi käyttää esimerkiksi lempiväriä, lempibändiä, mieliväriä, tv-ohjelmaa, lätkä- tai futisjoukkuetta tai muuta joukkuetta.

Evoluutio

Evoluutio ei katso tällä kertaa sopeutumiskykyä tai geneettistä perimää, vaan kivi-sakset-paperi-peliä! Kaikki leikkijät aloittavat ameeban tasolta. Tasoja on neljä tai viisi sen mukaan, kuinka paljon aikaa leikkiin on tarkoitus käyttää. Mitä enemmän tasoja on, sitä pidempään leikki kestää, joten keksi tasoja niitä tarpeen mukaan. Tasoja ovat esim. ameeba – sammakko – pingviini –rotta –

gorilla – ihminen. Kaikki pelaajat alkavat kävellä rajatulla alueella ympäriinsä imitoiden tasonsa lajia. Puhuminen on kielletty; ainoa ääni, mitä osallistujat saavat päästää suustaan on eläinten ääntelyä. Kun pelaaja kohtaa toisen oman lajinsa edustajan, he ryhtyvät kivi-sakset-paperitaistoon. Voittaja kehittyy yhden tason ylöspäin, häviöjä puolestaan tippuu yhden alaspäin. Kun pelaaja pääsee tasolle ”ihminen”, hän voi siirtyä seuraamaan peliä sivusta.

Ihmispatsaat

Ryhmä jaetaan 5–10 henkilön pienryhmiin. Heille annetaan tehtäväksi muodostaa jokin kuvio, esim. kirjain, maisema, tilanne, nähtävyys, eläin, tai kone (mäntämoottori, lentokone, tms.). Jokainen pienryhmä saa eri tehtävän. Kaikki ryhmän jäsenet osallistuvat esitykseen. Esitykset alkavat sitä mukaa kuin pienryhmät saavat ne valmiiksi. Voittaja on nopein ja sellainen, joka on muidenkin pienryhmien mielestä paras.

Tarua tai totta

Jaa luokka 3–5 hengen ryhmiin jotain satunnaista keinoa käyttäen. Kukin kertoo vuorollaan omassa ryhmässään itsestään neljä tosiasiaa ja yhden valheen. Asiat voivat olla mitä tahansa: ikä, pituus, paino, perheenjäsenten lukumäärä, sisarukset, ulkomaanmatkat, haave, lempiväri, automerkki, harrastus jne. Ne voi kertoa missä järjestyksessä tahansa. Kun kertoja on kertonut kaikki viisi asiaa, muut alkavat arvata, mikä niistä oli valhe. Kun valhe on löytynyt, asianomainen myöntää sen heti. Sitten siirrytään seuraavaan ”valehtelijaan”.

Kassajono

Porukka jaetaan 5–10 henkilön pienryhmiin. Heidän tulee

järjestyä jonoon annetun piirteen perusteella, mahdollisimman nopeasti ja ilman puhetta tai ääntelyä. Pari ensimmäistä kierrosta voi ottaa puheen kanssa, mutta silloin piirteen on hyvä olla vaikea. Helppoja piirteitä ovat esim. aakkosjärjestys etunimen mukaan, pituus, kengännumero, ikä nuorimmasta vanhimpaan tai vaikkapa hiusten väri vaaleasta tummaan. Kassajonon kokoamisessa kannattaa käyttää mielikuvitusta, joten keksi piirteitä lisää!

Pikatreffit (versio 1, yhden ryhmän sisäinen)

Tämä on hyvä ensimmäinen tutustumisleikki. Sen sijaan, että ihmiset kertovat itsestään, ryhmän voi ensin jakaa pareihin. Pari tutustuu toisiinsa ja tämän jälkeen jokainen pari esittelee toisensa koko ryhmälle. Mukaan on hyvä ottaa jotain muitakin selvitettäviä asioita kuin nimi, ikä, kotipaikkakunta ja opiskelutausta. Esimerkiksi harrastukset tai jokin outo erityispiirre keventävät tunnelmaa kummasti.

Pikatreffit (versio 2, kahden ryhmän välinen)

Tämä toimii parhaiten kun tutustutetaan kaksi keskenään tuttua ryhmää toisiinsa. Toinen ryhmä istuu ulkopiirissä, toinen sisäpiirissä. Tasaisin väliajoin, esim. minuutin välein, sisäpiiri siirtyy yhden pykälän myötäpäivään ja ulkopiiri pysyy paikoillaan. Kehota ihmisiä juttelemaan keskenään. Määrittele väliaika sen mukaan, kuinka paljon leikkiin on aikaa. Jatka pikatreffejä kunnes kierros on mennyt ympäri ja kaikki ovat tutustuneet lyhyesti toisiinsa.

Tuntotaulu

Leikkijät seisovat jonossa. Jokaisella on kynä kädessään ja paperi selässään. Jonon viimeinen piirtää edessään

seisovan selkään haluamansa kuvion, numeron tai kirjaimen. Tämä puolestaan yrittää piirtää saman kuvion edessään olevan selkään. Näin kuvio etenee selästä toiseen, kunnes jonon etumainen piirtää sen paperille tai liitutaululle. Lopuksi katsotaan, muuttuiko kuvio. Piirtämisen voi myös tehdä sormella etumaisen selkään, ja ainoastaan jonon ensimmäinen taltioi kuvan kynällä paperille, mutta tässä versiossa kuvion muuttumista ei voi vertailla.

3.2 Pelejä

Ulkoilmapelit toimivat aina. Yksinkertaisilla välineillä saa rakennettua pieneen ja isoon porukkaan hauskan yhteisen hetken, kun ei tee siitä vakavamielistä. Ota vaikka frisbee ja pelaa ultimate-peliä ryhmässä puistossa. Nappaa mukaan pehmeä pallo ja pistäkää polttopallomatsi pystyyn Suomenlinnassa tai ota vaihtoehtoisesti jalkapallo kainaloon ja pankaa pystyyn jalkapalloturnaus hiekkakentällä.

Sisäilmapelit kuten twister ja kaikki mahdolliset lautapelit takaavat hauskan ajanvietteen myös sisätiloissa. Alias toimii monesti jäänrikkojana tilanteessa kuin tilanteessa.

3.3 Vinkkejä tapahtumiin ja aktiviteetteihin

Suunnistuspäivä

Ottakaa sporttiset vaatteet ja urheilumieli. Tutustukaa vaikka lähialueeseen ja tärkeisiin opiskeluun liittyviin kohteisiin erilaisten hauskojen suunnistusrastien ja tehtävien avulla. Vaihtakaa myös suunnistajaa aina

uuteen paikkaan mentäessä tai suunnistakaa vaikka pareina. Tämä on hyvä tapa saada samalla alue tutuksi uusille opiskelijoille, joille paikkakuntakin on uusi. Päivän päätteeksi voi vaikka varata saunankin, jos ryhmä haluaa palkita itsensä.

Ruokailta (yhden ryhmän sisäinen taikka kahden tai useamman ryhmän välinen)

Pyytäkää Haagasta lupaa järjestää jonain iltana koulun tiloissa ruokailta, joka liittyy johonkin teemaan. Tässä voidaan hyvin rikkoa ”luokkarajoja”. Ravintolapuolen ja keittiöpuolen opiskelijat voivat opastaa muiden linjojen opiskelijoita ruoanlaitossa ja kattauksessa.

Matkailuopiskelijat voivat suunnitella illan teemaa, joka voi vaikkapa liittyä johonkin maahan. Näin tulee jokaiselta oma panoksensa iltaan ja lopuksi kaikki pääsevät nauttimaan tuotoksistaan.

Picnic

Picnic on mitä mainioin tapa tutustua uusiin ihmisiin kesällä. Ei tarvita muuta mukaan kuin roskapusseja, jotka toimivat istuimena, ja päivän päätteeksi saadaan omat roskat kantoon. Picnicin voi hyvin järjestää myös jonkun kotona!

Talvirieha

Järjestäkää lumilinnakilpailu, talviolympialaiset tai menkää ihan vain perinteiseen pulkkamäkeen. Pääasia, että saatte ryhmän liikkeelle.

4 Tutorin vuosikalenteri ja päätehtävät

Opiskelijatutorin työ kestää vuoden. Opiskelijan halutessa voi hän jatkaa pidempään. Ilmoita halukkuudestasi vastuututoreille, jotka hyväksyvät mahdollisen jatkon.

Opettajatutorin työ kestää kolme vuotta.

Tehtävät vaihtelevat vuoden eri aikoina. Seuraavalla sivulla näet vuosikalenterin, josta näet, mihin sinun tulee keskittyä milloinkin. Kalenteri antaa sinulle raamit, joiden mukaan toimia. Muista olla myös aktiivinen ja järjestää näiden lisäksi erilaisia tapahtumia ryhmällesi!

Opiskelijatutorin päätehtävät vaihtuvat periodeittain ja myös vuosittain, jos opiskelijatutor haluaa jatkaa työtään. Taulukosta näet, mihin keskityt milloinkin.

	4. periodi	5. periodi	1. periodi	2. periodi
1. vuosi	Orientointi Fuksiaiset Virkistyspäivä Kielipäivä	Opettaja- ja opiskelijatutorit tapaavat keskenään ja vaihtavat kuulumiset	Opiskelijatutorit tapaavat ja sopivat tulevasta	Oman opiskelijatutor toiminnan analysointi ja käynti ryhmän luona ennen kesää
	Johdatus opintoihin ja työelämään -opintojaksoon osallistuminen		Kursseille ilmoittautumisesta muistuttaminen	
	(Tutorpäivystys Luotsissa A422)			
	Ryhmyttämistä ja tapahtumien järjestämistä.			
2. vuosi (vapaa- ehtoista)	Käynti oman ryhmän luona, kysym. harjoittelun sujumisesta	Opettaja- ja opiskelijatutorit tapaavat keskenään ja vaihtavat kuulumiset	Tutorit tapaavat ja sopivat tulevasta	Opettaja- ja opiskelijatutorit tapaavat keskenään ja vaihtavat kuulumiset
	Kursseille ilmoittautumisesta muistuttaminen		Kursseille ilmoittautumisesta muistuttaminen	
	(Tutorpäivystys Luotsissa A422)			
	Ryhmyttämistä ja tapahtumien järjestämistä			

Opettajatutorin päätehtävät vaihtuvat vuosittain.

Taulukosta näet, mihin keskittyä milloinkin.

	4. periodi	5. periodi	1. periodi	2. periodi
1. vuosi	Orientointi	Hops	Hops, jatkoa	
	Johdatus opintoihin ja työelämään -opintojakso			
	Tutorkokoukset (3) toiminnan kehittäminen			
2. vuosi		Hops; tarkista 1.vuoden keskeneräiset kurssit		
	Tutorkokoukset (1-2), toiminnan kehittäminen			
3. vuosi			Hops: keskustele valmistumisesta, työllistymisestä ja jatko-opinnoista	Tutorointi-vastuun siirto
	Tutorkokoukset (1-2), toiminnan kehittäminen			

5 Tutorin muut tehtävät

Tutorin tehtäviin kuuluu paljon muutakin. Maalaisjärjellä pääset pitkälle, mutta tässä vielä muutamia ajatuksia sinulle siitä, mitä kaikkea voit tutorina tehdä.

5.1 Roolimalli

Pidä koko tutoroinnin ajan mielessäsi, että olet roolimalli niin koulussa kuin sen ulkopuolella muille opiskelijoille.

Aina kun laitat tutorpaidan päälle, muut näkevät, että olet tekemässä tutorointiin liittyvää tehtävää. Omasta ryhmästä huolehtiminen on sinun vastuullasi myös erilaisissa tapahtumissa. Alkoholi näissä tilanteissa ei ole sallittua. Tutorin pitää pystyä toimimaan myös hätätilanteissa, joten selvitä etukäteen, miten toimit onnettomuuden sattuessa.

Tutorina olet vaitiolovelvollinen kaikesta, mitä sinulle uskoudutaan. Jos et itse pysty auttamaan, olet velvollinen ohjaamaan opiskelijan oikean henkilön luo. Selvitä nämä henkilöt etukäteen.

5.1 Tutorin viestintä

Onnistuneeseen tutorointiin tarvitaan viestintää. Olet sitten callidus-, vastuu-, opettaja- tai opiskelijatutor, niin vastuullasi on edistää ja ylläpitää hyvää viestintää. Tärkeimmät viestintätehtävät koskevat omaa ryhmää ja viestintää toisillenne, mutta myös näiden lisäksi muita tahoja.

Viestintä tutoreille ei voi perustua mutu-tuntumaan, vaan sidosryhmäsi odottavat sinulta virheetöntä tietoa. Muun muassa tämän takia vastuuopiskelijatutorin tehtävä on käydä HELGAN järjestämissä vastuututor -kokouksissa ja välittää viesti myös opettajavastuututorille. Opiskelijavastuututor on siis tärkeä linkki HELGAN ja jokaisen tutorin välillä.

Vastuuopettaja- ja vastuuopiskelijatutorin väliset kahvitapaamiset ovat perinteisen sähköpostiviestittelyn lisäksi suositeltava tapa siihen, että voit vaihtaa kuulumisia rennossa ilmapiirissä. Kutsukaa toisinaan myös opettaja- ja opiskelijatutoreita välillä vaikkapa yhteiselle lounaalle vaihtamaan kuulumisia.

Muistakaa myös kysyä joka tilanteessa palautetta toiminnastanne. Tällä tavoin kehitytte itse ja turvaatte tutoroinnin kehittymisen myös jatkossa!

Loppusanat

Jokainen meistä vanhoista tutoreista on ollut joskus uusi tutor. Tuoreena tutorina koet varmasti epävarmuutta ja riittämättömyyden tunnetta. Hae silloin tukea vastuututorilta tai keneltä tahansa, johon luotat.

Positiivisella asenteella, halulla oppia uutta ja luotettavalla toiminnalla kehityt varmasti upeaksi tutoriksi.

Tämän tutorin oppaan kirjoittajan tutortie loppuu tähän. Sinun ja muiden tutorien vastuulle jää kehittää tätä tutorin opasta, jotta seuraavat vuosikurssilaiset pääsevät loistamaan samalla tavalla kuin te!

Jaksamista ja tsemppiä opintoihisi ja tutorointiin!

Nikke